



2022

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırması Raporu

Bu Rapor, yayımlanması esnasında meydana gelen 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde hayatını kaybeden çalışma arkadaşlarımıza adanmıştır.

Abdurrahman DURMUŞ-Adıyaman

M. Fatih BAYIN-Adıyaman

Pınar TÜMSAVAŞ-Adıyaman

Zeynep ERDEM-Adıyaman

Hüsnü ÇELİK- Hatay

Kübra SARIHAN-Hatay

Ali YÜCE- Kahramanmaraş

Mehmet CEREN-Kahramanmaraş

Şerif KOYUNCU-Kahramanmaraş

Zeliha BOZOK-Kahramanmaraş

SUNUŞ

Türkiye’de işgücü piyasasında meydana gelen dönüşüm neticesinde; istihdam eğilimleri düşük randımanlı iktisadi faaliyetlerden yüksek randımanlı iktisadi faaliyetlere doğru bir kayma göstermiştir. Bu durum işgücü piyasasında teknolojiyi önemli bir konuma getirmektedir. Bu husus, işgücü piyasasının arz yapısının sahip olduğu yetkinliklerin geliştirilebilmesi ve işgücüne yeni beceriler kazandırılabilmesi için işgücü piyasası ile teknolojik gelişim arasındaki uyumun önemi artmaktadır. Ülkemizin genç ve gelişime yatkın beşeri sermaye avantajı, mevcut işgücümüzün ihtiyaca uygun şekilde yetiştirilebilmesi noktasında en önemli fırsattır. Diğer taraftan, emek faktörümüzün yapısı dijital dönüşüm için yapılacak reformlara yanıt verecek esnekliği barındırmaktadır.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından işgücü piyasasının durumunu dönemler halinde tetkik etmek ve işgücünün haiz olduğu yetkinlikleri geliştirebilmek amacıyla her yıl İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) gerçekleştirilmektedir. 1958 yılında, o zamanki adıyla İş ve İşçi Bulma Kurumu nezdinde ilk İşgücü Piyasası Araştırması Doğu Karadeniz Bölgesi’nde gerçekleştirilmiş olup 2007 yılından itibaren periyodik olarak yürütülmektedir. İşgücü Piyasası Araştırması, işgücünün talep yapısını saptamak adına ülke genelinde sürdürülen en kapsamlı araştırma olma niteliğini taşımaktadır. Araştırmanın saha çalışması ile iş yerlerinin yapısal özellikleri, çalışan sayıları, açık işleri, istihdam beklentileri, temininde güçlük çektikleri meslekler ve işgücü piyasasının dinamik yapısına özgü her yıl değişen sorular bağlamında veriler derlenmektedir. Bu sayede mezkûr araştırma, işgücü piyasasının talep yapısına ilişkin bilgi ihtiyacını karşılamanın yanında aktif istihdam politikalarının nitelikli çalışana gerek duyulan alanlara yönlendirilmesi hususunda önemli rol üstlenmektedir.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması’nda, 2011 yılından itibaren olduğu gibi Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) iş birliği ile seçilen örneklem listesi esas alınmıştır. Bu kapsamda, 2-9 ve 10-19 çalışanı olan iş yerleri için Türkiye genelini yansıtacak şekilde sonuç alabilmek amacıyla örnekleme yöntemi, 20 ve daha fazla çalışanı olan iş yerleri için ise Türkiye ve il düzeyini yansıtacak şekilde 77 ilde tam sayım, *Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir’de ise örnekleme* yöntemi kullanılmıştır. Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması-Revizyon 2’ye (NACE-Rev. 2.0) göre 17 sektörü yansıtacak şekilde belirlenen sektörel çerçeve kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında gerek dünyada, gerekse ülkemizde yaşanan gelişmelerin yakından takip edilebilmesine olanak sağlayan İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda temin edilen

veriler ışığında; işgücü piyasasının periyodik analizleri yapılabilmekte, işgücünün istihdam edilebilirliği noktasında nitelikli istihdam politikaları geliştirilebilmektedir. Öte yandan, emeğin dönüşüm sürecini kolaylaştırmaya yarayan Aktif İşgücü Programları ile işgücünü risklere karşı koruma gayesi güden Pasif İstihdam Programları, ihtiyaç duyulan alanlara kanalize edilerek kamu kaynaklarının etkin kullanımı gerçekleştirilmektedir. Tüm bu bileşenler ile iş gücü piyasasına dönük veriye dayalı politikalar ve stratejiler geliştirmesi imkânı ortaya çıkmaktadır.

İşgücü piyasasında kanıta dayalı politikalar üretebilmek adına analitik bir bilgi ve tecrübe havuzunun oluşturulması, işgücü piyasasındaki sorunlara yönelik stratejik çözüm hafızasını güçlendirmektedir. Bu sebeple her yıl olduğu gibi bu yıl da İŞKUR tarafından hazırlanan Cumhuriyet tarihinin en geniş kapsamlı talep araştırması olan İşgücü Piyasası Araştırması Raporu'nun bu stratejik hafızayı güçlendirmesi dileği ile çalışmanın işgücü piyasasında yer alan tüm taraflara yönelik politikalara güçlü katkılar sağlamasını temenni ederiz.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	V
GRAFİKLER LİSTESİ.....	Vi
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ.....	1
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	2
2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI TÜRKİYE SONUÇLARI.....	13
1. AMAÇ ve YÖNTEM.....	13
2. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	18
2.1. İşyeri Verileri.....	18
2.2.Mevcut İstihdam Verileri.....	31
3. AÇIK İŞLER.....	36
4. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	57
5. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ.....	63
6. İŞGÜCÜ PİYASASINA GÜNCEL BAKIŞ.....	69
KAYNAKÇA.....	74

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2022)	15
Tablo 2: Sektörlere ve Büyüklüklerine Göre İşyeri Sayıları	18
Tablo 3: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Oranı	20
Tablo 4: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Oranı.....	21
Tablo 5: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapan İşyeri Oranı.....	22
Tablo 6: Sektörlere Göre Kısmi Zamanlı Çalışma Yapan İşyeri Oranı.....	23
Tablo 7: Sektörlere Göre E-Ticaret Yapan İşyeri Oranı.....	24
Tablo 8: Sektörlere Göre Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı	26
Tablo 9: Yatırım Yapmayı Planlayan İşyerlerinin Yatırım Türüne Göre Dağılımı	26
Tablo 10: Sektörlere Göre İstihdam Durumu	31
Tablo 11: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İş Sayısı	39
Tablo 12: Yıllara ve Sektörlere Göre Açık İş Sayısı (10+).....	40
Tablo 13: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	43
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İşlerin Arama Kanalları (2+)	48
Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerine Göre Arama Kanalları	49
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş ve İşsiz Dağılımı	50
Tablo 17: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Açık İşler	51
Tablo 18: Cinsiyete Göre Açık İşler.....	52
Tablo 19: En Fazla Açık İş Olan ilk 20 Meslek ve Bu Mesleklerde İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	53
Tablo 20: Eğitim Durumuna Göre En Fazla Açık İş Olan Meslekler	54
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	58
Tablo 22: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	59
Tablo 23: Temininde En Fazla Güçlük Çekilen Meslekler.....	59
Tablo 24: TGÇM Nedenlerine Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	61
Tablo 25: Açık İş Olan/Olmayan İşyerlerinde TGÇM Durumu.....	62
Tablo 26: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	63
Tablo 27: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı (NİDO)	65
Tablo 28: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	66
Tablo 29: Sektörlere Göre Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Yansıması	70
Tablo 30:Geleceğin Meslekleri	73

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İşyeri Büyüklüklerine Göre Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı..	25
Grafik 2: Yıllar İtibari İle İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranları (10+)	27
Grafik 3: İşyeri Büyüklüğüne ve Yıllara Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranları.	28
Grafik 4: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları (2+).....	29
Grafik 5: 2+ Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu	30
Grafik 6: İşyeri Büyüklüklerine Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları.....	32
Grafik 7: İstihdamın İşyeri Büyüklükleri ve Cinsiyete Göre Dağılımı	32
Grafik 8: Sektörlere Göre Çalışanların Yüzde Dağılımı	33
Grafik 9: Kısmi Zamanlı Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı	34
Grafik 10: Çalışanlardaki Beceri Eksikliği.....	35
Grafik 11: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Olan İşyeri Oranları	37
Grafik 12: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyeri Oranı	38
Grafik 13: Açık İş Oranı (2021-2022).....	40
Grafik 14: Sektörlere Göre Açık İş Oranları.....	41
Grafik 15: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	42
Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler	44
Grafik 17: Açık İşlerde İŞKUR'un Arama Kanalı Olarak Kullanılması (10+)	45
Grafik 18: Yıllar İtibariyle Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı (10+ %)	46
Grafik 19: İllerin Açık İş Oranı (20+)	56
Grafik 20: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı (10+)	57
Grafik 21: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	60
Grafik 22:İstihdam Artış Bekleyen İşyerlerindeki Açık İş Verme Oranı	64
Grafik 23: İstihdam Artışı Bekleyen ve Açık İş Olan İşyerlerinde TGÇM Durumu.....	64
Grafik 24: İllere Göre Net İstihdam Değişimi (20+ İstihdamlı işyerleri).....	67
Grafik 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Yansıması.....	69
Grafik 26: Geleceğin Meslekleri.....	72

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklaması
ISCO	International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)
İÖ	İşsizlik Oranı
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
İPA	İşgücü Piyasası Araştırması
NACE	European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslek
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu

GİRİŞ

İŞKUR, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 617'nci maddesinin b fıkrası uyarınca; “İşgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayımlamak, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak.” görevlerini ifa etmektedir. Bu bağlamda, İşgücü Piyasası Araştırma (İPA) Raporu işgücü piyasası eğilimlerine ışık tutmak üzere gerçekleştirilen araştırma sonuçlarını içermektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması, işgücü piyasasının talep yapısına yönelik olarak 2007 yılından itibaren periyodik olarak yürütülen bir çalışmadır. Araştırma, iş ve meslek danışmanlarımız tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile işverenlere işyerlerinde işyeri bilgi formu uygulanması suretiyle gerçekleştirilmekteyken son üç yıldır pandemi nedeniyle hibrit yöntem uygulanmaktadır. Bu minvalde İl Müdürlüklerimiz, muhtelif yöntemler içerisinden (yüz yüze, telefon, elektronik posta vb.) ilin yapısına en uygun olanları belirlemişlerdir.

Araştırmanın saha çalışması 18 Nisan-27 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Pandemi nedeniyle 2020 yılında çalışma kapsamı dışına alınan 2-9 çalışanı olan işyerleri bu yıl da geçen yıl olduğu gibi araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu nedenle raporda 2022 yılı için verilen bilgiler, 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerini kapsamakta iken; önceki yıllarla yapılan karşılaştırmalarda 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerine atıfta bulunmaktadır. Araştırma kapsamında TÜİK tarafından seçilen örneklem listesinde 82 bin 450 adet işyeri yer almaktadır. 2-9 ve 10-19 çalışanı olan işyerleri için Türkiye geneli sonuç verecek şekilde örnekleme yöntemi; 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için ise Türkiye geneli ve il düzeyi tahmin verecek şekilde Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir illeri hariç olmak üzere 77 ilde tam sayım yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya dâhil olan sektörler Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması-Revizyon 2 (NACE-Rev. 2.0)'ye göre 17 sektörü yansıtacak şekilde belirlenmiş olup, Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma, Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri sektörleri kapsam dışı tutulmuştur.

Araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda işyerlerinin mevcut durumu, çalışan sayıları, açık işleri; geleceğin meslekleri, istihdam beklentileri ve temininde güçlük çekilen meslekler bağlamında derlenen veriler ile işgücünün talep yapısı hakkında bilgi ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu yıl ilk kez işverenlere çalışanlarında gördükleri beceri eksiklikleri ve işverenlerin istihdam artış ve azalış beklentilerinin nedenleri sorularak işgücü piyasasına ilişkin yapılan analizlerin kapsamı genişletilmiştir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 18 Nisan-27 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, 2 ve daha fazla çalışanı olan 82 bin 450 işyerine hibrit bir yöntem benimsenerek işyeri bilgi formu uygulanmıştır.



Araştırmaya dâhil edilen işyerlerinden 79 bin 434'üne ulaşılarak en yüksek cevaplılık oranlarından birine ulaşılmış olup, bu oran yüzde 96,3 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücü Piyasasının Mevcut Durumunu Belirliyoruz

İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında yaklaşık **80 bin işyerine**

Bilgi Formu uygulayarak işgücü piyasasının nabzını tutuyoruz.

Araştırma kapsamında 2-9 ve 10-19 çalışanı olan işyerleri için Türkiye genelini temsil edecek şekilde örnekleme yöntemi uygulanmışken; 20+ çalışanı olan işyerleri için ise Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir illeri için örnekleme, geri kalan 77 ilde tam sayım yöntemi uygulanmıştır. Bununla birlikte il düzeyinde 20+ çalışanı olan işyerleri baz alınarak tahmin yapılmıştır.

77 İLDE TAM SAYIM,
İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa
Örnekleme Yöntemiyle Seçilmiştir.

Yapılan araştırma 2-9 çalışanı olan 1 milyon 360 bin 711 işyeri, 10-19 çalışanı olan 115 bin 772 işyeri, 20 ve daha fazla çalışanı olan 99 bin 380 işyeri olmak üzere toplam 1 milyon 575 bin 863 işyeri için genelleştirilmiştir.

Sektörler itibarıyla çalışma kapsamında en fazla işyeri sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde yer almaktadır.

ÇALIŞANLARIN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI



**“İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri” ve “Eğitim” Sektörlerinde
KADIN ÇALIŞAN SAYISI ERKEK ÇALIŞAN SAYISINDAN FAZLADIR.**

Araştırma kapsamındaki işyerlerinde 4 milyon 603 bin 278'i kadın, 11 milyon 215 bin 679'u erkek olmak üzere toplam 15 milyon 818 bin 958 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 70,9'u erkeklerden yüzde 29,1'i ise kadınlardan oluşmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından fazladır.

EĞİTİM

KISMÎ ZAMANLI ÇALIŞMA YAPAN İŞYERİ ORANI EN YÜKSEK OLAN SEKTÖR

VARDİYALI ÇALIŞMA YAPAN İŞYERİ ORANI EN YÜKSEK OLAN SEKTÖR

ELEKTRİK,
GAZ,
BUHAR VE
İKLİMLENDİRME
ÜRETİMİ VE
DAĞITIMI

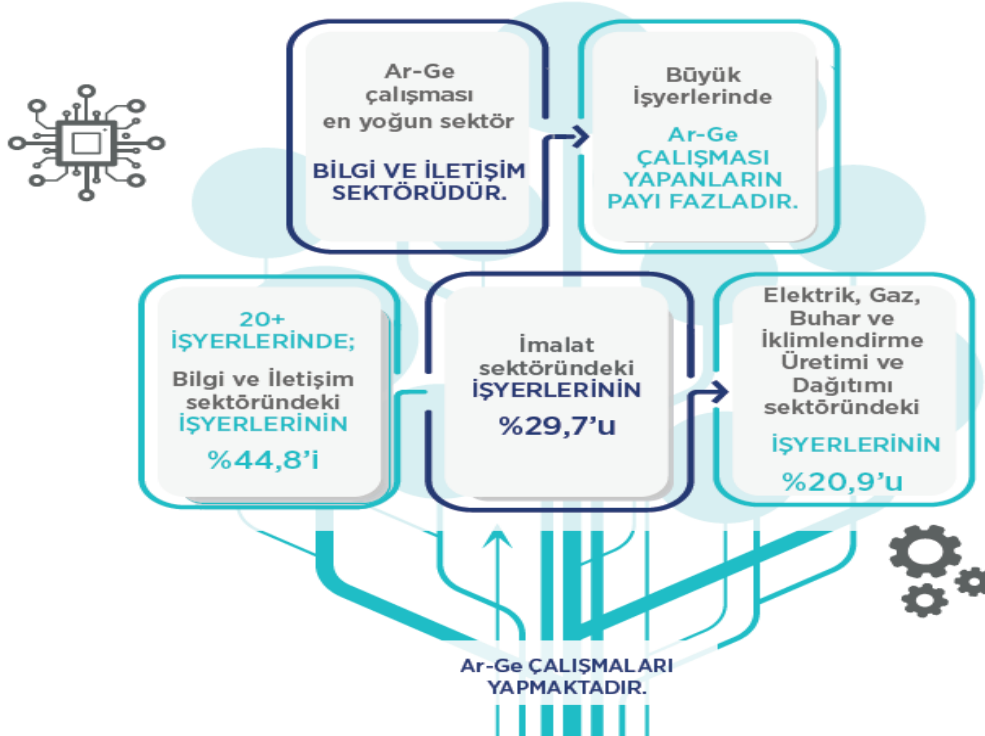
İHRACAT YAPAN İŞYERİ ORANI EN YÜKSEK OLAN SEKTÖR

MADENCİLİK
VE
TAŞ OCAKÇILIĞI

Çalışma kapsamındaki işyerlerinin ihracat yapma durumu incelendiğinde; 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin yüzde 6,2'sinin ihracat yaptığı anlaşılmaktadır.

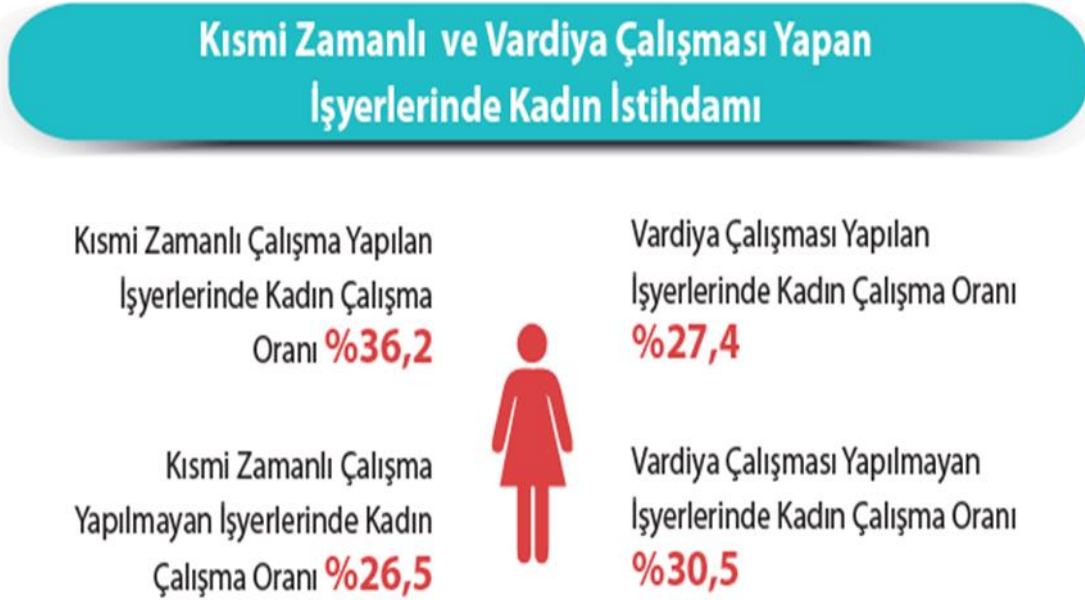
Ülkemizde 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir.

**BİLGİ VE İLETİŞİM SEKTÖRÜNDE
HER 4 İŞYERİNDEN 1'İ
AR-GE ÇALIŞMALARI YAPMAKTADIR.**



İşyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumuna bakıldığında; 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 7'sinin, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,2'sinin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 34,2'sinin vardiyalı çalışma yaptığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde daha çok tercih edilmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça vardiyalı çalışma oranı da artmaktadır.

Sektörlere göre işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılıp yapılmadığı durumuna bakıldığında; 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 8'inin, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,1'inin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 21,2'sinin kısmi zamanlı çalışma yapan işyerleri olduğu görülmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça kısmi zamanlı çalışanı olan işyeri oranı da artmaktadır. Kısmi zamanlı çalışma yapan işyeri oranı tüm Türkiye'deki 2+ çalışanı olan işyerleri için yüzde 9,6'dır.



Araştırma kapsamında ülkemizde işverenlerin yüzde 7,7'si gelecek bir yıl içerisinde yatırım yapmayı planlamaktadır. 2-9 kişi istihdam eden işyerlerinde yatırım planlayan işyeri oranı yüzde 6,7 iken 10-19 kişi istihdam eden işyerlerinde yatırım planlayan işyeri oranı yüzde 13 ve 20 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde yüzde 16,1'dir.



1 YIL İÇERİSİNDE YATIRIM YAPMAYI PLANLAMAKTADIR.

**Büyük İşyerlerinde Yatırım Yapmayı Planlayanların Payının
Daha Fazla Olduğu Görülmektedir.**

Türkiye İşgücü Piyasasında 387 bin 490 Kişilik Açık İş Var!

Araştırma kapsamındaki toplam 1 milyon 575 bin 863 işyerinden 117 bin 285'inin çalışmanın yapıldığı dönemde açık iş olduğu tespit edilmiş ve bu işyerlerinde toplam 387 bin 490 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır. En fazla açık iş İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde bulunmaktadır.

Ülkemizde
her 100
işyerinden



Kadınlarda en çok aranan meslek
Satış Danışmanı mesleği,



Erkeklerde ise
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısıdır.



İmalat
Sektöründe
151 bin 141



Toptan ve Perakende
Ticaret Sektöründe
70 bin 300



İnşaat sektöründe
Sektöründe
21 bin 935

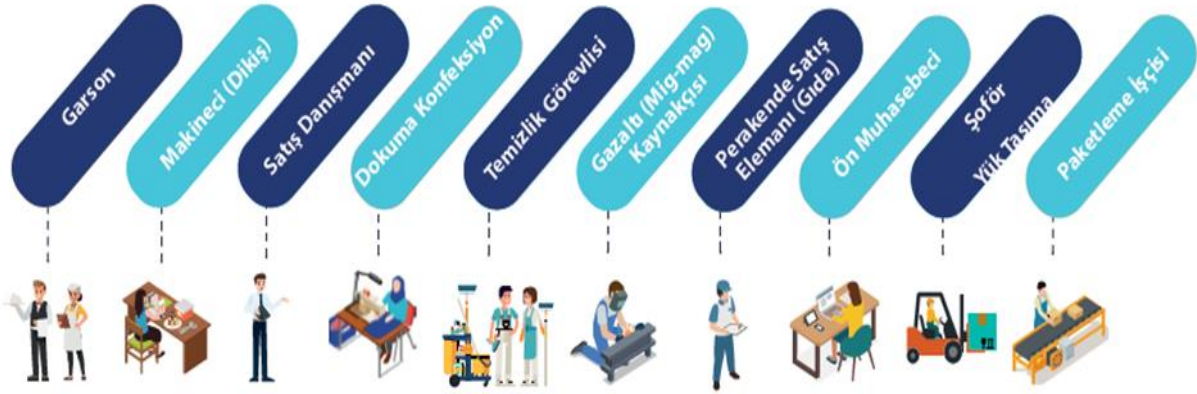


Konaklama ve Yiyecek
Hizmeti Sektöründe
43 bin 848

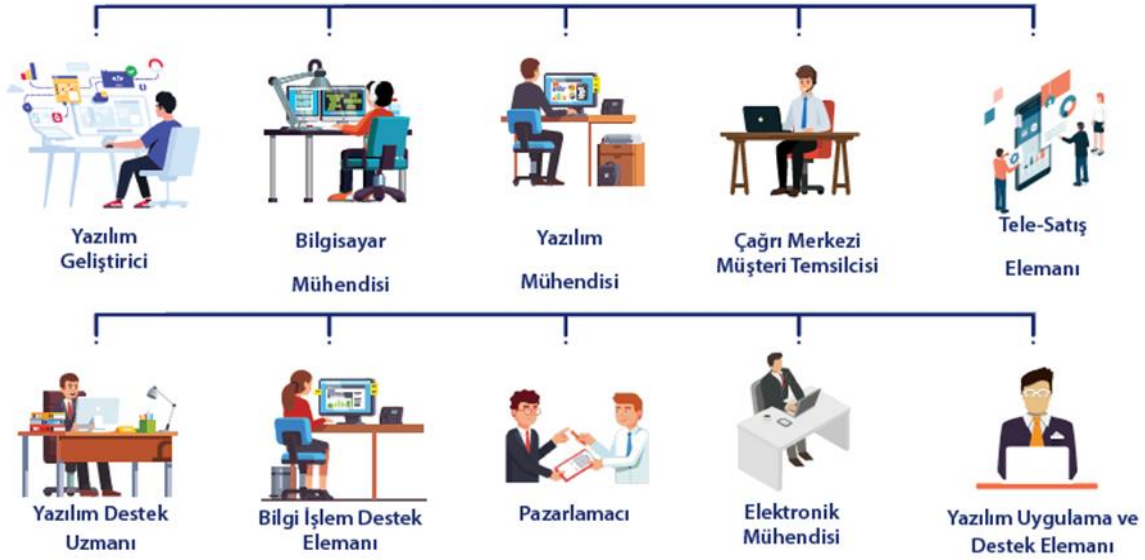
AÇIK İŞ BULUNMAKTADIR.

Araştırma kapsamında en fazla açık iş olan meslekler Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Dokuma Konfeksiyon Makinecidir.

En Çok Açık İş Olan 10 Meslek



Bilgi ve İletişim Sektöründe En Çok Açık İş Olan İlk On Meslek



Araştırma kapsamındaki 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin açık işlerde hangi arama kanallarını tercih ettikleri incelendiğinde; en fazla tercih edilen (yüzde 60,1) arama kanalının İŞKUR olduğu tespit edilmiştir.

İşverenler Açık İşlerinde İŞKUR'u Tercih Etmiştir

10+ istihdamlı

İşverenler açık işlerinde
arama kanalı olarak



Yükseköğretim Mezunlarına Yönelik Açık İş Olan İlk On Meslek

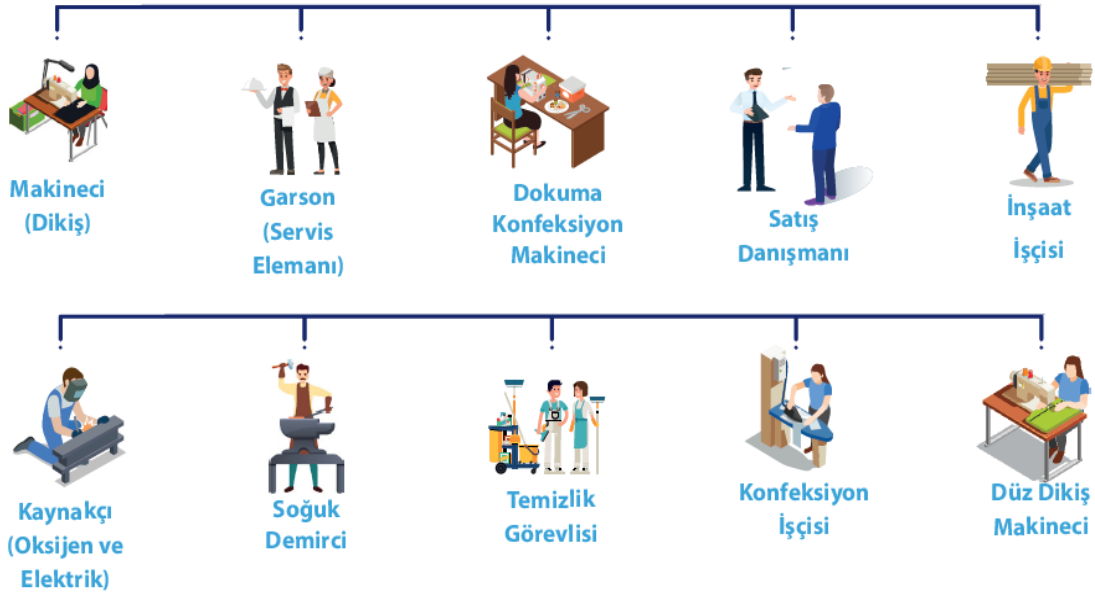
Açık işlerde eğitim düzeylerine göre talep edilen mesleklere bakıldığında; yükseköğretim mezunları arasında en fazla talep edilen üç meslek sırasıyla; Makine Mühendisi, Satış Danışmanı/Uzmanı, Yazılım Geliştiricisi meslekleridir.



Ülkemizde 379 Bin 616 Kişinin Temininde Güçlük Çekilmektedir.

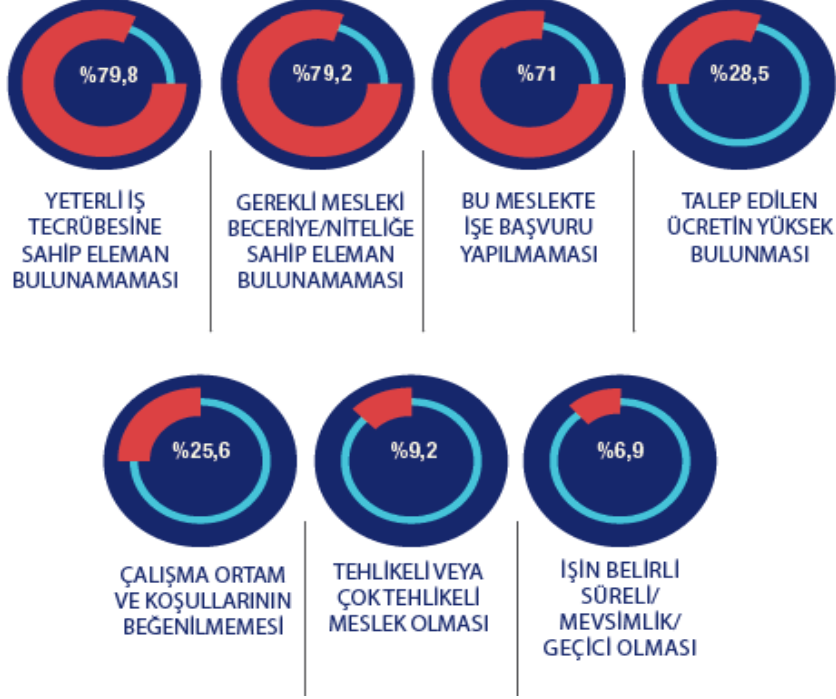
Araştırma kapsamında son bir yıl içerisinde 2-9 çalışanı olan 94 bin 126 işyeri için 189 bin 961, 10-19 çalışanı olan 18 bin 51 işyeri için 63 bin 707 ve 20+ çalışanı olan 19 bin 286 işyeri için 125 bin 948 pozisyonda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda toplam 131 bin 463 işyerinde 379 bin 616 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişiler en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer almaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği Garson (Servis Elemanı) ve Dokuma Konfeksiyon Makineci takip etmektedir.



Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İkinci sırada ise Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir.

Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerinin En Önemlisi Mesleki Beceri ve Tecrübe Eksikliği



**Her 10 İşverenden Yaklaşık Olarak
1'i Eleman Temininde Güçlük Yaşıyor.**

İMALAT SEKTÖRÜNDE Makineci (Dikiş)	ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA SEKTÖRÜNDE Şoför- Yük Taşıma
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜNDE Satış Danışmanı	MESLEKİ, BİLİMSSEL VE TEKNİK FAALİYETLER Muhasebe Meslek Elemanı
İNŞAAT SEKTÖRÜNDE Soğuk Demirci	İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ Savunma ve Güvenlik Meslek Elemanı
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİNDE Garson (Servis Elemanı)	DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ SEKTÖRÜNDE Erkek Berberi

Çalışma kapsamında, işverenlere 1 yıl sonra hangi mesleklerde ve hangi sektörlerde istihdamın nasıl seyredeceği sorulmuştur. Bu bağlamda işverenlere bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir. Buradan elde edilen veriler ışığında araştırmanın yapıldığı döneme göre 27 Mayıs 2023 tarihinde, Türkiye genelinde istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmektedir.

Türkiye Geneli 2+ İstihdamlı İşyerleri Net İstihdam Değişim Beklentisi



2+ istihdamlı işyerlerinde istihdamın yüzde **4,5** oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye genelinde en fazla istihdam artış beklentisinin Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı, Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, İnşaat İşçisi mesleklerinde olduğu görülmektedir.

**1 yıl içerisinde 2081 meslekte istihdam artışı beklenirken
136 meslekte azalış beklenmektedir.**

Net İstihdam ARTIŞI Beklenen Meslekler

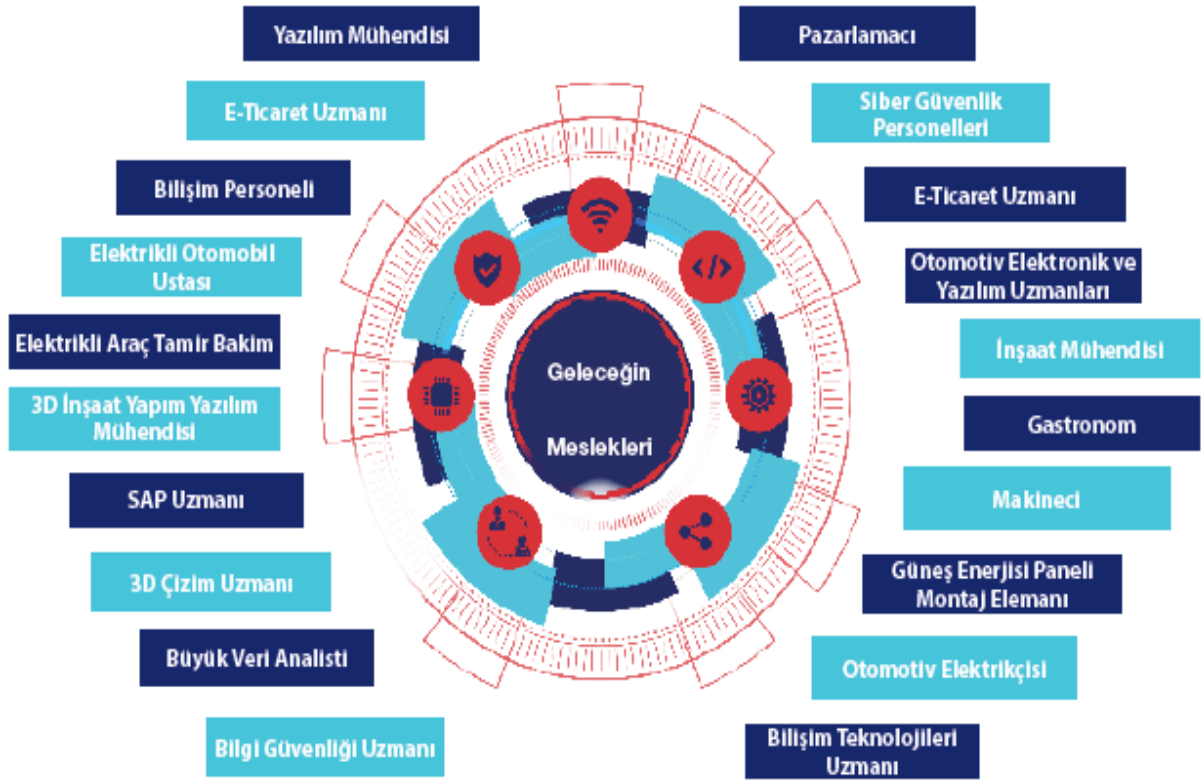
- Garson (Servis Elemanı)
- Satış Danışmanı / Uzmanı
- Makineci (Dikiş)
- Konfeksiyon İşçisi
- İnşaat İşçisi
- Dokuma Konfeksiyon Makineci

- Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
- Ayakkabı İmalatçısı
- Şoför – Yük Taşıma
- Diğer Stok Memurları



Gelecek 10 Yılda Ön Plana Çıkması Beklenen Meslekler

2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde işverenlere “Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?” sorusu yöneltilmiş olup çıkan sonuçlar analiz edilmiştir. Bu kapsamda 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre Dijital Pazarlama, Yapay Zekâ, Bilişim, E-Ticaret, Mühendislik, Veri Analisti, Robotik Kodlama ve Yazılımı, Genetik, Tasarım ve Lojistik alanlarının öne çıkacağı anlaşılmaktadır.



2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TÜRKİYE SONUÇLARI

1. AMAÇ ve YÖNTEM

Ülkemizde işgücü piyasasının ihtiyaçlarının hem arz hem de talep yönlü olarak zamanında ve istenilen düzeyde karşılanabilmesi amacıyla işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin belirlenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınması zorunludur. Bu kapsamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin verilerin derlenmesi ve verilerden bilgiye erişip kanıta dayalı politikalar geliştirilmesi noktasında İşgücü Piyasası Araştırmaları önemli bir araçtır.

İŞKUR tarafından düzenli olarak hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırması Raporlarına göre işgücü piyasasında arz ve talep uyumsuzluğunun ortaya çıkmasında yeni işler oluşturma kapasitesindeki zorlukların yanı sıra mesleksizlik ve beceri uyumsuzluğu ile iş beğenmemenin de önemli bir etken olduğu vurgulanmaktadır.

Açık iş kavramı işgücü piyasasının talep tarafını ifade eden bir kavramdır ve işgücü piyasasında boş ya da doldurulamamış işleri ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu kavram AB'nin 453/2008 sayılı tüzüğünde tanımlanmıştır. Bir işgücü talebinin açık iş olarak kabul edilebilmesi için kamu istihdam kurumuna açık işin bildirilmesi, özel istihdam bürosu ile iletişime geçilmesi, açık işe ilişkin internette, gazetelerde, dergilerde vb. ilan verilmesi, muhtemel adaylara ulaşılması, onlarla mülakat yapılması ya da aralarından eleme yapılması, akraba-eş-dost-kanalıyla uygun bir aday aranması veya stajyerlikten yararlanılması gibi şartlar gereklidir. Açık işler; işgücü hareketliliğinin yetersizliği, işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmaması, iş ortamının tercih edilmemesi veya fazla ücret talep edilmesi nedenleriyle gerektiği kadar karşılanamayabilmektedir. Bu çalışmada işgücü piyasasının talep boyutu ele alınmakta olup, mevcut açık iş verileri ve gelecek dönemde işgücü piyasası eğilimlerine ilişkin temel veriler sağlanmaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri büyük önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik çok fazla veri

bulunmamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasası talep araştırmaları ile işgücü piyasasının talep yönünün fotoğrafını çekmeye çalışmaktadır.

Bu çalışmanın önemli hedeflerinden bir diğeri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü piyasasının talep yönü hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve mesleki eğitim planlamasının ihtiyaca uygun olması için veri sağlamaktır. Böylece işgücü piyasasında var olan beceri uyumsuzluklarının tespit edilmesi mümkün olacaktır.

İŞKUR 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 18 Nisan-27 Mayıs 2022 tarihleri arasında 82 bin 450 işyerini hibrit bir yöntem benimseyerek araştırma kapsamına almıştır. Önceki yıllarda yüz yüze gerçekleştirilen araştırma, 3 yıldır tüm dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan pandemi nedeniyle telefon, mail ya da saha çalışmasının yapıldığı ilde uygun olduğu değerlendirilmesi halinde yüz yüze olmak üzere çeşitli yöntemler bir arada uygulanmaktadır. Araştırma kapsamındaki işyerlerinden 79 bin 434 tanesine ulaşılarak söz konusu işyerlerinin araştırmaya cevap vermeleri sağlanmıştır. 2022 yılında 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerine uygulanan çalışmada cevaplılık oranı yüzde 96,3 olarak gerçekleşmiştir. Çalışma örneklemini Türkiye, il ve sektörel temsil için istatistiksel olarak yeterlidir. 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasının saha çalışmasının yapıldığı dönemde TÜİK'in 2021 yılı işyeri kayıtları kullanılmıştır.

Ayrıca bu yıl son üç yıldır uygulanan hibrit yöntemin etkinliğini ölçmek adına İşgücü Piyasası Araştırmasının sonuçlanmasını takiben çalışmada görev alan kurum personeline anket uygulanarak hibrit yöntemle ilgili nasıl bir yol izledikleri sorusu yöneltilmiştir. Bu kapsamda personelin yüzde 68,7'si telefonla önceden bilgi verilip işverenlere araştırma linki gönderdiğini, yüzde 55,9'u telefonla iletişime geçerek form uyguladığını ve yüzde 48,5'i yüz yüze iletişim yoluyla form uyguladığını belirtmiştir. Zaman ve maliyet tasarrufu ile kolay ve pratik olması hibrit yöntemin güçlü tarafları olarak ortaya çıkmıştır. Yüz yüze yöntemin güçlü tarafları ise yeni işyerleriyle tanışma imkânı sağlaması ve daha hızlı ve daha doğru bilgiler edinilmesi olmuştur.

2007 yılından itibaren periyodik olarak yılda en az bir kez yürütülen İşgücü Piyasası Araştırmasına ilişkin yöntem verilerine aşağıda bulunan tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2022)

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsam	Periyot	Sınıflama	Yöntem	Araştırma Kapsamına Alınan İşyeri Sayısı ¹	
2007	50+ Tüm İşyerleri	15 Ekim-30 Kasım	ISCO 88-NACE REV.1.1	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	15 Ekim-5 Aralık	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	71.001
					10+ işyeri	26.409
					50+ işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	17 Nisan-30 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	275.099
					10+ işyeri	83.404
					50+ işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	4 Kasım-13 Aralık	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	255.938
					10+ işyeri	80.638
					50+ işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	26 Nisan-1 Haziran	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	218.068
					10+ işyeri	73.418
					50+ işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	28 Eylül-28 Ekim	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	198.479
					10+ işyeri	69.442
					50+ işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a Kayıtlı Tüm İşyerleri	1 Nisan-13 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	159.862
					10+ işyeri	60.501
					50+ işyeri	13.393
2011/II	10+ Girişimler (TÜİK)	19 Aralık-19 Ocak	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	5.941
					10+ Girişim	3.283
					50+ Girişim	1.606
2012/I	10+ Girişimler (TÜİK)	2 Mayıs-15 Haziran	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10+ işyerleri (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.194
2013/I	10+ işyerleri (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	87.719

¹ Araştırma kapsamına alınan işyeri sayısı, bu tabloda ham veri olup genelleştirilmemiştir.

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsam	Periyot	Sınıflama	Yöntem	Araştırma Kapsamına Alınan İşyeri Sayısı ¹	
2013/II	10+ Girişimler (TÜİK)	11-29 Kasım	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	10.540
2014/I	10+ işyerleri (TÜİK)	12 Mayıs-28 Haziran	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	110.509
2014/II	10+ Girişimler (TÜİK)	17 Kasım-28 Kasım	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	8.040
2015	2-9,10+ çalışanı olan İşyerleri (TÜİK)	16 Mart-30 Nisan	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	103.390
					2-9 İşyeri	6.513
					10+ İşyeri	96.877
2016	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	8 Nisan-6 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	88.966
					2-9 İşyeri	11.531
					10-19 İşyeri	4.684
					20+ İşyeri	72.751
2017	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	3 Nisan – 5 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	90.749
					2-9 İşyeri	11.993
					10-19 İşyeri	5.535
					20+ İşyeri	73.221
2018	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	2 Nisan – 11 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	89.324
					2-9 İşyeri	11.588
					10-19 İşyeri	5.348
					20+ İşyeri	72.388
2019	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	1 Nisan-3 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	83.887
					2-9 İşyeri	10.254
					10-19 İşyeri	4.925
					20+ İşyeri	68.708

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsam	Periyot	Sınıflama	Yöntem	Araştırma Kapsamına Alınan İşyeri Sayısı ¹	
2020	10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	9 Ekim-6 Kasım	ISCO 88-NACE REV.2	Hibrit Yöntem (Telefon, Mail, Yüz yüze)	Toplam	68.146
					10-19 İşyeri	4.628
					20+ İşyeri	63.518
2021	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	22 Mart-30 Nisan	ISCO 88-NACE REV.2	Hibrit Yöntem (Telefon, Mail, Yüz yüze)	Toplam	70.693
					2-9 İşyeri	8.136
					10-19 İşyeri	4.426
					20+ İşyeri	58.131
2022	2-9, 10-19 ile 20+ çalışanı olan işyerleri (TÜİK)	18 Nisan – 27 Mayıs	ISCO 88-NACE REV.2	Hibrit Yöntem (Telefon, Mail, Yüz yüze)	Toplam	79.434
					2-9 İşyeri	8.113
					10-19 İşyeri	4.329
					20+ İşyeri	66.992

TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri, çalışmada örneklem çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri örneklem çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örneklem birimi işyeri olarak belirlenmiştir. 17 sektör bazında 2-9, 10-19 çalışanı olan işyerleri için sadece Türkiye geneli, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için Türkiye geneli ve il düzeyi tahmini verilmiştir. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde ise örnekleme yöntemi ile tespit edilen işyerleri ziyaret edilmiştir. Ardahan, Bayburt, Gümüşhane, Hakkâri, Kars, Kilis ve Tunceli illerinde ise ilin işgücü piyasasının yapısını ortaya koyacak sayıda 20+ çalışanı olan işyeri olmadığı için bu illerde 10+ çalışanı olan işyerlerinde tam sayım yapılmıştır.

İşgücü Piyasası Araştırmasında işyerlerine; işyeri bilgileri, mevcut istihdam bilgileri, açık iş, 27 Mayıs 2023 tarihinde net istihdamda artış/azalış olacağı düşünülen meslekler, eleman temininde güçlük çekilen meslekler ile işgücü piyasasına ilişkin genel değerlendirme soruları sorulmuştur.

2. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması, 18 Nisan-27 Mayıs 2022 tarihleri arasında, 2-9, 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerleri ziyaret edilerek gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında Türkiye genelinde 1 milyon 575 bin 863 işyerini kapsayan veri derlenmiştir. 1 milyon 575 bin 863 işyerinde 15 milyon 818 bin 958 çalışan olduğu tespit edilmiştir.

2.1. İşyeri Verileri

Bu bölümde çalışma kapsamındaki işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler sunulacaktır. İşyerlerinin sektörel dağılımı, kısmi zamanlı çalışma yapma durumu, vardiyalı çalışma durumu, ihracat yapma durumu, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı, işyerlerinin e-ticaret yapma durumu, gelecek yıl planlanan yatırım durumu, yatırım türü, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu gibi kapsamlı verilere yer verilecektir. Veri üretilen işyerlerinin sektörlere ve büyüklüklerine göre sayılarına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: Sektörlere ve Büyüklüklerine Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	2-9	10-19	20+	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret	470.762	29.448	18.595	518.805
İmalat	194.328	26.908	33.787	255.022
Ulaştırma ve depolama	178.931	8.457	6.675	194.063
İnşaat	119.997	15.710	11.335	147.042
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	114.913	10.424	6.989	132.326
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	104.039	6.924	3.469	114.432
Diğer hizmet faaliyetleri	54.533	2.529	1.273	58.335
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23.071	2.931	4.808	30.810
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23.274	3.038	3.119	29.431
Gayrimenkul faaliyetleri	18.435	843	599	19.877
Eğitim	12.221	3.833	3.560	19.614
Bilgi ve iletişim	15.204	1.937	1.860	19.001
Finans ve sigorta faaliyetleri	13.910	707	618	15.235
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10.764	576	531	11.871
Madencilik ve taş ocakçılığı	2.255	775	1.086	4.115
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2.387	385	458	3.229
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1.689	350	617	2.655
Genel Toplam	1.360.711	115.772	99.380	1.575.863

Kaynak: İPA 2022

Çalışma kapsamında 1 milyon 360 bin 711’i 2-9 çalışanı olan, 115 bin 772’si 10-19 çalışanı olan ve 99 bin 380’i ise 20+ çalışanı olan olmak üzere toplam 1 milyon 575 bin 863

işyeri için veri üretilmiştir. Sektörler itibariyle en fazla işyeri sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde yer almaktadır. En az işyeri ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektöründe yer almaktadır.

İşyerlerinin sektörel dağılımını işyeri büyüklüklerine göre incelediğimizde sıralamalarda farklılaşma olduğu görülmektedir. 2-9 ve 10-19 çalışanı olan en fazla işyeri bulunan ilk sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörü iken 20+ çalışanı olan en fazla işyeri bulunan ilk sektör ise İmalat sektörüdür. Araştırma kapsamında 10-19 çalışanı olan işyeri sayısının 20+ çalışanı olan işyeri sayılarından fazla olduğu görülmektedir. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında yer alan işyerleri ile aynı büyüklükteki ve sektördeki Sosyal Güvenlik Kurumu verileri incelendiğinde ise şu sonuca varılmaktadır: Ülkemizde kayıtlı işyerleri içerisinde 2+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 80’lik kısmı 2-9, yüzde 11’lik kısmı 10-19 ve yüzde 9’luk kısmı ise 20 ve daha fazla sayıda zorunlu sigortalı çalıştırılan işyerlerinden oluşmaktadır.²

Araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin ihracat yapma durumuna bakıldığında 2 ve daha fazla istihdamı olan işyerlerinin yüzde 6,2’sinin ihracat yaptığı anlaşılmaktadır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 3,8’inin, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 15,7’sinin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 27,4’ünün ihracat yaptığı görülmektedir. En yüksek ihracat yapma oranının yüzde 23,2 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe olduğu görülmektedir. En düşük ihracat yapma oranı ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde gerçekleşmiştir. İşyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapan işyeri oranı da artmaktadır. Bu durum sektörlerin önemli bir kısmı için de geçerlidir. Örneğin; en yüksek ihracat yapan sektör olarak Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,8’inin, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 22,1’inin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 33,2’sinin ihracat yaptığı görülmektedir. 20+ çalışanı olan işyerleri içinde en fazla ihracat yüzde 56,4 ile İmalat sektöründedir.

² SGK, 2022 Haziran Aylık Bülten Tablosu, 4/a Kapsamında İşyerlerinin Faaliyet Kollarına ve İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Tablo 3: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Madencilik ve taş ocakçılığı	18,8%	22,1%	33,2%	23,2%
İmalat	9,5%	33,0%	56,4%	18,2%
Bilgi ve iletişim	10,6%	17,0%	24,8%	12,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5,0%	14,5%	15,7%	7,7%
Toptan ve perakende ticaret	4,3%	20,2%	23,2%	5,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3,8%	5,4%	4,4%	4,2%
Ulaştırma ve depolama	1,7%	11,2%	16,4%	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,1%	4,2%	4,1%	2,6%
İnşaat	1,5%	5,4%	7,6%	2,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,8%	6,1%	11,7%	2,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	2,0%	1,9%	2,9%	2,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,7%	1,4%	2,6%	1,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1,3%	2,9%	3,4%	1,5%
Eğitim	1,4%	1,8%	0,5%	1,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,8%	2,4%	2,3%	1,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,9%	3,8%	2,9%	1,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,9%	3,7%	4,0%	1,1%
Genel Oran	3,8%	15,7%	27,4%	6,2%

Kaynak: İPA 2022

20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri içinde ihracat yapan işyeri oranı en yüksek olan sektör yüzde 56,4 ile İmalat sektörüdür. En düşük ihracat yapan işyeri oranı ise yüzde 0,5 ile Eğitim sektöründedir. Genel olarak ise ülkemizde en fazla ihracat yapan sektörler Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile İmalat sektörleridir. Dikkat çekici bir diğer nokta ise işyerlerinin büyüklükleri değişse bile ülkemizde ihracat yapan ilk iki sektörün değişmiyor olmasıdır. İmalat ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinde ihracat yapan işyeri oranı

yüksektir. Söz konusu sektörlerdeki üretimler diğer sektörlerle göre daha fazla dış pazara yöneliktir.

Ülkemizde 10 ve üzeri çalışanı bulunan ihracat yapan işyeri oranı; 2019 yılında yüzde 19,9, 2020 yılında yüzde 21,2, 2021 yılında yüzde 22,1, 2022 yılında ise yüzde 21,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Bilgi ve iletişim	22,0%	31,2%	44,8%	25,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	9,9%	13,8%	19,6%	13,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8,7%	11,4%	20,9%	11,9%
İmalat	6,9%	14,1%	29,7%	10,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	5,0%	6,2%	11,0%	6,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,1%	6,6%	15,1%	4,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3,6%	8,0%	5,0%	3,9%
Toptan ve perakende ticaret	3,1%	7,4%	12,1%	3,6%
Eğitim	2,8%	2,7%	7,3%	3,6%
İnşaat	2,9%	2,7%	6,7%	3,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	2,8%	4,5%	5,2%	3,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2,2%	4,3%	12,3%	2,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,4%	4,6%	7,2%	2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,1%	2,4%	5,4%	2,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,3%	4,2%	6,3%	2,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,7%	4,2%	5,1%	2,1%
Ulaştırma ve depolama	0,9%	5,1%	6,2%	1,2%
Genel Oran	3,4%	7,8%	16,7%	4,6%

Kaynak: İPA 2022

Ülkemizde 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir. İşyerlerinin Ar-Ge çalışması yapma durumuna işyeri büyüklüklerine göre bakıldığında; 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 3,4'ünün, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 7,8'inin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 16,7'sinin Ar-Ge çalışması yaptığı görülmektedir.

En yüksek Ar-Ge çalışması yapma oranı Bilgi ve İletişim sektöründe yüzde 44,8 ile 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerindedir. Sektörün teknolojik gelişmelerle özdeşleşen yapısı gereği her yıl Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı bir önceki yıla göre artmaktadır. En düşük Ar-Ge çalışması yapma oranı ise Ulaştırma ve Depolama sektöründe yüzde 0,9 ile 2-9 çalışanı olan işyerlerindedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı da artmaktadır. Bu durum sektörlerin önemli bir kısmı için de geçerlidir.

20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri içinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı en yüksek olan sektör yüzde 44,8 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. En düşük Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı ise yüzde 5,0 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörüdür. Ülkemizde 2 ve üzeri çalışanı bulunan işyerleri içinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı en yüksek olan sektör yüzde 25,2 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. En düşük Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı ise yüzde 1,2 ile Ulaştırma ve Depolama sektörüdür. Araştırma kapsamında 2 ve üzeri çalışanı bulunan Ar-Ge çalışması yapan işyerlerinin oranı, 2021 yılına göre 0,1 puan artarak yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	26,4%	50,2%	64,3%	38,3%
Madencilik ve taş ocaklığı	14,8%	21,5%	48,8%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,4%	41,2%	65,0%	20,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8,7%	23,1%	43,4%	15,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6,2%	21,3%	48,4%	14,3%
İmalat	7,5%	17,2%	38,9%	12,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10,4%	35,2%	34,5%	12,6%
Ulaştırma ve depolama	11,1%	14,4%	30,8%	11,9%
Bilgi ve iletişim	8,7%	8,0%	19,5%	9,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3,4%	14,7%	40,7%	8,5%
Toptan ve perakende ticaret	6,3%	22,8%	33,3%	8,2%
Eğitim	5,2%	4,1%	6,9%	5,3%
İnşaat	2,9%	9,5%	13,4%	4,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	2,8%	9,7%	37,6%	4,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	3,3%	13,4%	17,2%	4,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,4%	6,7%	13,2%	1,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,6%	2,9%	14,9%	1,2%
Genel Oran	7,0%	18,2%	34,2%	9,5%

Kaynak: İPA 2022

İşyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumuna bakıldığında, 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 7'si, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,2'si, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 34,2'sinin vardiyalı çalışma yaptığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma, 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde daha çok tercih edilmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça vardiyalı çalışma oranı da artmaktadır. Sektörlerin hepsinde aynı yapı görülmektedir.

2+ çalışanı olan işyerleri içinde en yüksek vardiyalı çalışma oranı yüzde 38,3 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründedir. En düşük vardiyalı çalışma oranı ise yüzde 1,2 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründedir. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri içinde en yüksek vardiyalı çalışma oranı yüzde 65 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründedir. En düşük vardiyalı çalışma oranı ise yüzde 6,9 ile Eğitim sektöründedir. Sektörler arasında vardiyalı çalışma oranlarında

farklılaşma görülmektedir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ve İnşaat sektörlerinde bu sektörlerin yapısından dolayı vardiyalı çalışma oranı düşüktür.

Ülkemizde esnek çalışma modellerinden biri olarak uygulanan kısmi zamanlı çalışma son yıllarda artmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin kısmi zamanlı eleman çalıştırıp çalıştırmadıkları ele alınmıştır. Tablo 6’da yer alan bilgiler ışığında sektörler göre işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılıp yapılmadığı durumuna bakıldığında; 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 8’inin, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,1’inin, 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 21,2’sinin kısmi zamanlı çalışma yapan işyerleri olduğu görülmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça kısmi zamanlı çalışanı olan işyeri oranı da artmaktadır. Kısmi zamanlı çalışma yapan işyeri oranı tüm Türkiye’deki 2+ çalışanı olan işyerleri için yüzde 9,6’dır.

Tablo 6: Sektörlere Göre Kısmi Zamanlı Çalışma Yapan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Eğitim	27,7%	36,8%	44,6%	32,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11,4%	33,2%	46,3%	17,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,9%	29,1%	29,4%	17,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	14,9%	38,2%	37,4%	17,0%
Bilgi ve iletişim	14,2%	16,1%	33,8%	16,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13,3%	35,2%	36,4%	16,3%
Ulaştırma ve depolama	9,7%	15,8%	25,7%	10,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,4%	28,7%	31,7%	10,3%
İmalat	7,1%	11,5%	12,9%	8,3%
İnşaat	6,6%	10,4%	11,9%	7,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	6,3%	16,5%	20,8%	7,0%
Toptan ve perakende ticaret	5,9%	16,1%	21,2%	7,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5,8%	10,0%	29,8%	7,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4,8%	4,6%	13,9%	6,9%
Madencilik ve taş ocaklığı	3,1%	6,5%	11,5%	6,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	4,5%	14,1%	18,1%	5,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4,6%	6,7%	7,5%	5,2%
Genel Oran	8,0%	18,1%	21,2%	9,6%

Kaynak: İPA 2022

20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri içinde; kısmi zamanlı çalışma yapan işyeri oranı en yüksek olan sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. En düşük oranlı sektör ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapan işyerleri içerisinde ilk sırada yüzde 32,5 ile Eğitim sektörü yer almaktadır. Eğitim sektöründeki yaklaşık her 3 işyerinden 1’inin kısmi zamanlı çalışanı bulunmaktadır.

Kısmi zamanlı çalışmanın en yoğun olduğu sektörler kısa çalışma ödeneğinden de en fazla yararlanan sektörlerdir. Pandemi nedeniyle istihdamın azaltılmasını engellemek için kullanılan kısa çalışma ödeneği kısmi zamanlı çalışma oranını arttırmıştır. Ülkemizde 10 ve üzeri çalışanı bulunan ve kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinin oranı 2018 yılında yüzde 11,3 iken 2019 yılında yüzde 15,4'e, pandeminin etkisiyle bu oran 2020 yılında yüzde 17,2'ye, 2021 yılında ise yüzde 19,5'e çıkmıştır. Görüldüğü gibi kısmi zamanlı çalışma oranı, pandemi koşullarının da etkisiyle son yıllarda artış göstermiştir. 2022 yılındaki kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerinin oranı bir önceki yıl ile aynı kalarak yüzde 19,5 olarak gerçekleşmiştir.

Mevcut istihdamda ağırlığını hissettiren İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde ise 2+ işyerlerinde kısmi zamanlı çalışanı olan işyerleri oranı sırasıyla yüzde 8,3 ve yüzde 7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7: Sektörlere Göre E-Ticaret Yapan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Bilgi ve iletişim	20,2%	22,3%	25,9%	21,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	15,9%	16,0%	7,3%	15,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11,3%	27,3%	33,4%	13,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	12,5%	16,3%	18,6%	12,9%
Toptan ve perakende ticaret	10,4%	21,5%	30,7%	11,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,1%	12,1%	9,9%	11,7%
İmalat	7,4%	15,5%	15,5%	9,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	4,5%	6,5%	10,2%	4,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	4,9%	5,6%	3,4%	4,7%
Eğitim	4,2%	4,1%	3,8%	4,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,5%	8,0%	6,8%	3,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3,2%	8,4%	11,9%	3,8%
İnşaat	2,9%	4,9%	6,0%	3,4%
Ulaştırma ve depolama	2,3%	4,7%	10,9%	2,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1,9%	3,0%	4,3%	2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,1%	3,8%	4,0%	2,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1,8%	2,9%	4,9%	2,4%
Genel Oran	7,5%	14,4%	16,7%	8,6%

Kaynak: İPA 2022

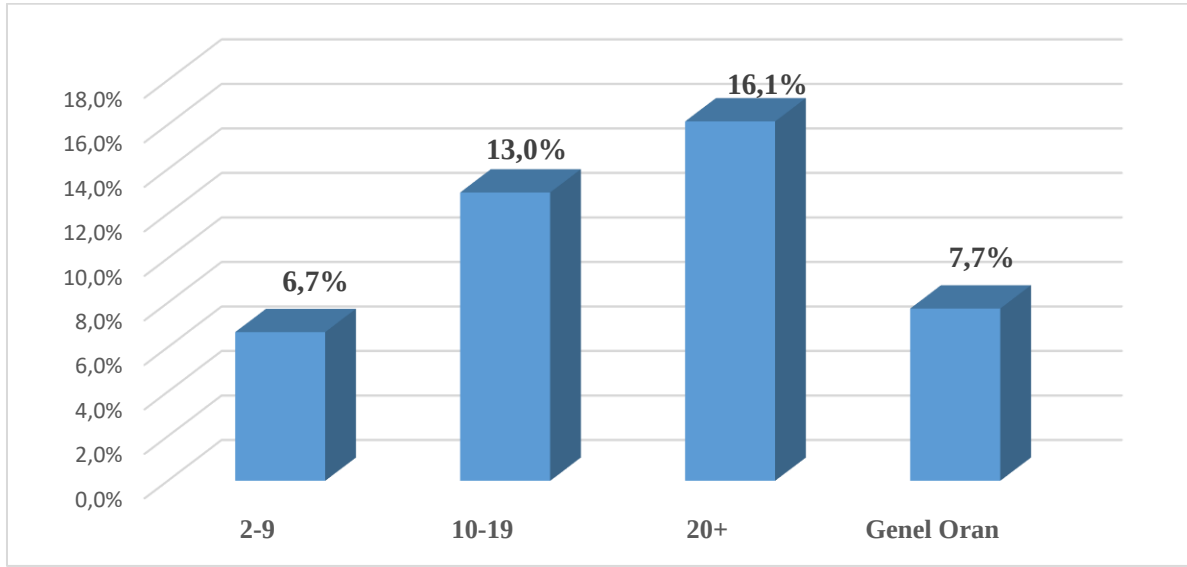
Türkiye geneli 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde; işverenlerin sadece yüzde 8,6'sının e-ticaret yaptığı gözlemlenmiştir. En fazla e-ticaret yapan sektör yüzde 21 ile Bilgi ve İletişim sektörü iken en az e-ticaret yapan sektör yüzde 2,4 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür.

Ülkemizde 10 ve üzeri çalışanı bulunan ve e-ticaret yapan işyerlerinin oranı 2019 yılında yüzde 8,2 iken pandemi koşullarının etkisiyle bu oran 2020 yılında yüzde 12,7'ye, 2021 yılında ise artmaya devam ederek yüzde 14,9'a yükselmiştir. Görüldüğü gibi pandemi koşulları

e-ticaretin yaygınlaşmasına yol açmıştır. 2022 yılında e-ticaret yapan işyerlerinin oranı artmaya devam ederek yüzde 15,4 olarak gerçekleşmiştir.

Yatırımların ekonomilerin büyüme ve kalkınma süreçlerinin desteklenmesinde etkili araçlar olmasından hareketle araştırma kapsamında yatırım kavramına özellikle yer verilmiştir. Ülkemizde gelecek bir yıl içerisinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerine dair veriler derlenmiştir. Buna göre işverenlerin yüzde 7,7'si gelecek bir yıl içerisinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Grafik 1: İşyeri Büyüklüklerine Göre Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı



Kaynak: İPA 2022

İşverenlerin yatırım planları işyerlerinin büyüklüklerine göre değişmektedir. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yatırım planlayan işyeri oranı yüzde 6,7 iken 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 13 ve 20 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde yüzde 16,1'dir.

Tablo 8: Sektörlere Göre Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı

Sektör	2-9	10-19	20+	Sektör Ortalaması
Madencilik ve taş ocakçılığı	15,7%	18,7%	17,1%	16,6%
Bilgi ve iletişim	13,3%	13,2%	18,6%	13,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11,1%	10,9%	22,7%	13,8%
İmalat	9,3%	14,6%	21,5%	11,5%
İnşaat	10,6%	13,6%	16,2%	11,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8,7%	16,9%	13,3%	10,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	9,0%	13,6%	7,5%	9,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	8,9%	11,8%	11,1%	9,1%
Eğitim	8,0%	8,7%	9,4%	8,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6,7%	11,1%	8,9%	7,4%
Toptan ve perakende ticaret	6,1%	14,9%	15,3%	6,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,8%	9,3%	11,2%	6,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5,5%	7,8%	10,7%	6,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,7%	9,9%	9,2%	5,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	4,8%	7,3%	9,3%	5,0%
Ulaştırma ve depolama	4,2%	12,6%	13,9%	4,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3,1%	9,6%	7,1%	3,6%
Genel Oran	6,7%	13,0%	16,1%	7,7%

Kaynak: İPA 2022

Gelecek bir yıl içerisinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında ise sektörler arası farklılıklar göze çarpmaktadır. Ülke genelinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin en yüksek oranda Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla Bilgi ve İletişim ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörleri takip etmektedir. İşyerleri içerisinde en yüksek yatırım planı yapma oranı ise yüzde 22,7 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe yer alan 20+ çalışanı olan işyerlerindedir. En düşük yatırım yapma planı oranı ise yüzde 3,1 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe 2-9 çalışanı olan işyerlerindedir.

Tablo 9: Yatırım Yapmayı Planlayan İşyerlerinin Yatırım Türüne Göre Dağılımı

İşyeri Büyüklüğü	Diğer	İlave Yatırım	Stratejik Yatırım	Teknolojik Yatırım
2-9	11,9%	68,1%	14,8%	20,2%
10-19	9,8%	72,4%	17,5%	23,5%
20+	11,2%	72,2%	19,8%	24,2%
Genel Oran	11,5%	69,1%	15,8%	21,1%

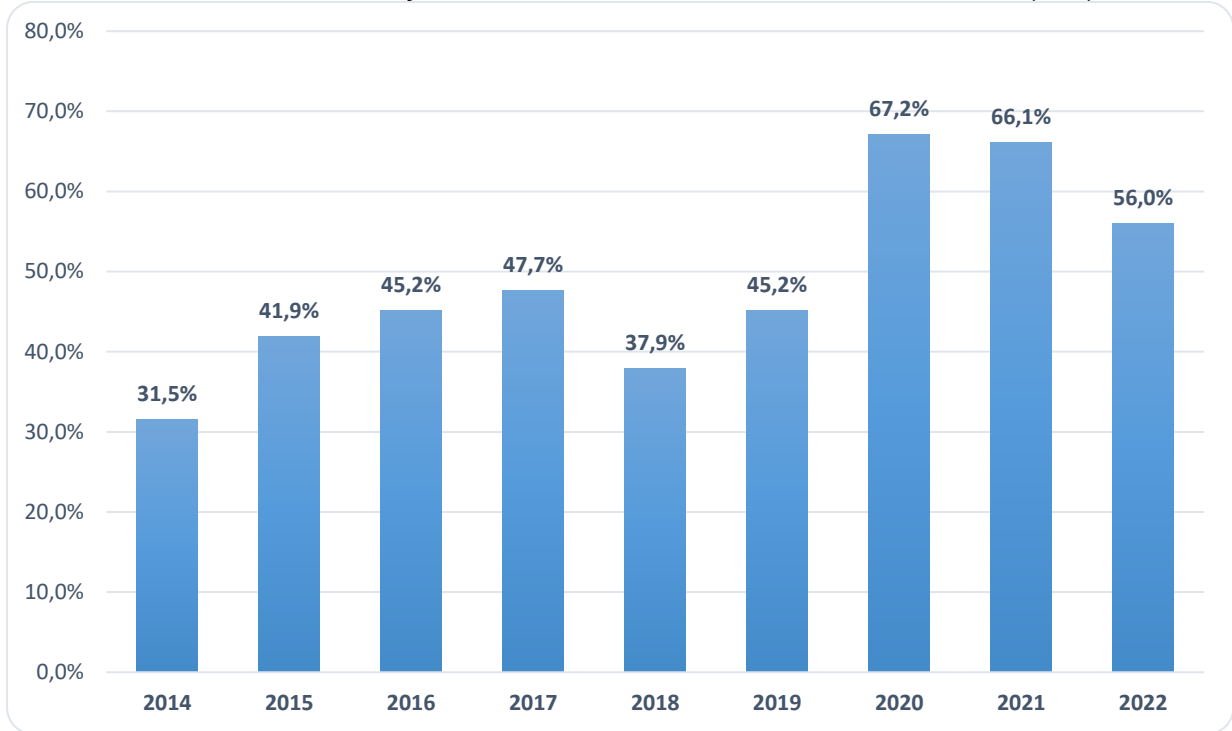
Kaynak: İPA 2022

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin yatırım türlerine göre dağılımı incelendiğinde; tüm işyeri büyüklüklerinde yüzde 69,1'i ilave yatırım³, yüzde 21,1'i teknolojik yatırım⁴, yüzde 15,8'i stratejik yatırım⁵ ve yüzde 11,5'i ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

En fazla yatırım yapılması planlanan ilk on il sırasıyla; İstanbul, İzmir, Bursa, Antalya, Konya, Ankara, Kocaeli, Samsun, Kayseri ve Mersin illeridir. İlave yatırım için yatırım yapılması planlanan ilk on il sırasıyla; İstanbul, Bursa, İzmir, Antalya, Konya, Ankara, Kayseri, Mersin, Samsun ve Tekirdağ illeridir. Teknolojik yatırım için yatırım yapılması planlanan ilk on il sırasıyla; İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Samsun, Ankara, Eskişehir, Malatya, Aydın ve Kayseri illeridir. Stratejik yatırım için yatırım yapılması planlanan ilk on il sırasıyla; İstanbul, İzmir, Antalya, Ankara, Balıkesir, Bursa, Malatya, Tekirdağ, Çorum ve Sakarya illeridir.

Çalışma kapsamında işyerlerine son 1 yıl içinde İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden yararlanıp yararlanmadığı sorulmuştur. Araştırma kapsamındaki 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden yüzde 56'sı daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmıştır.

Grafik 2: Yıllar İtibari İle İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranları (10+)



Kaynak: İPA 2014-2022

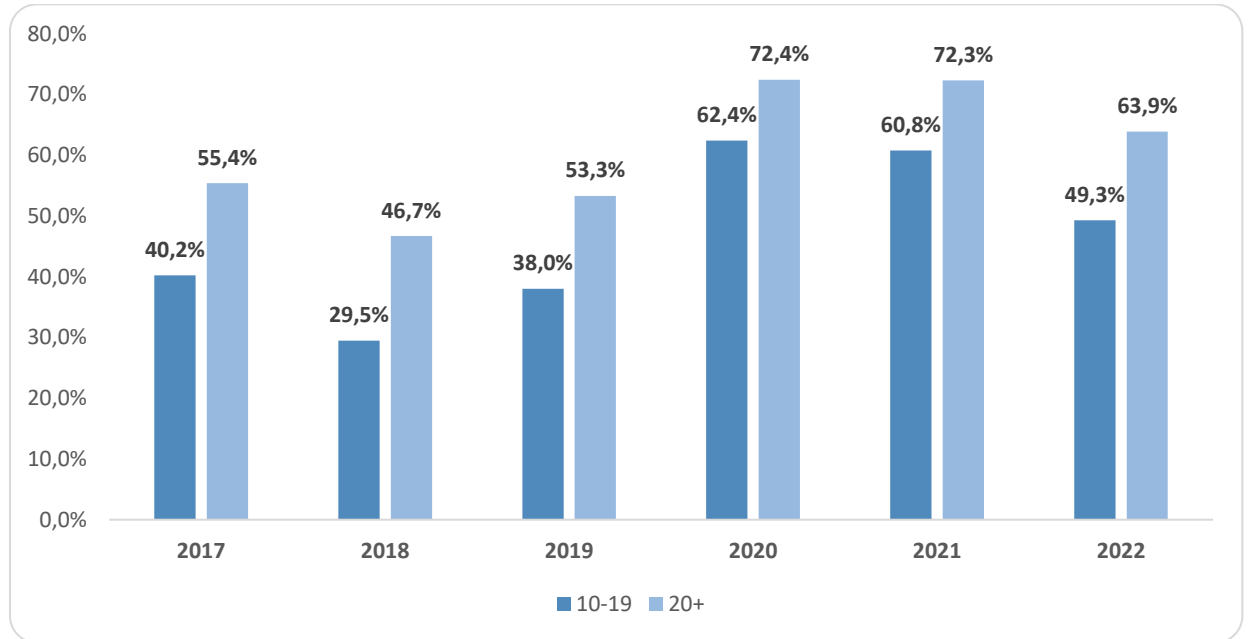
³ Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanmasıdır.

⁴ Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi kapsamındaki yatırımlardır.

⁵ İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetlerini içermektedir.

10+ çalışanı olan işyerleri içinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yıllar itibariyle genel olarak artmıştır. Özellikle 2020 ve 2021 yıllarında pandemi ile birlikte yaşanan gelişmelerle İŞKUR'un sunduğu hizmetlerin hem nitelik hem de nicelik olarak artması bu tablonun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. İŞKUR faaliyetlerinden yararlanan işyeri oranının artması, Kurumun işgücü piyasasındaki etkinliğinin de artmasının bir göstergesidir. 2014 yılında araştırma kapsamındaki 10 ve daha fazla çalışanı olan işverenlerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 31,5 iken 2022 yılına gelindiğinde söz konusu oran yüzde 56'ya yükselmiştir.

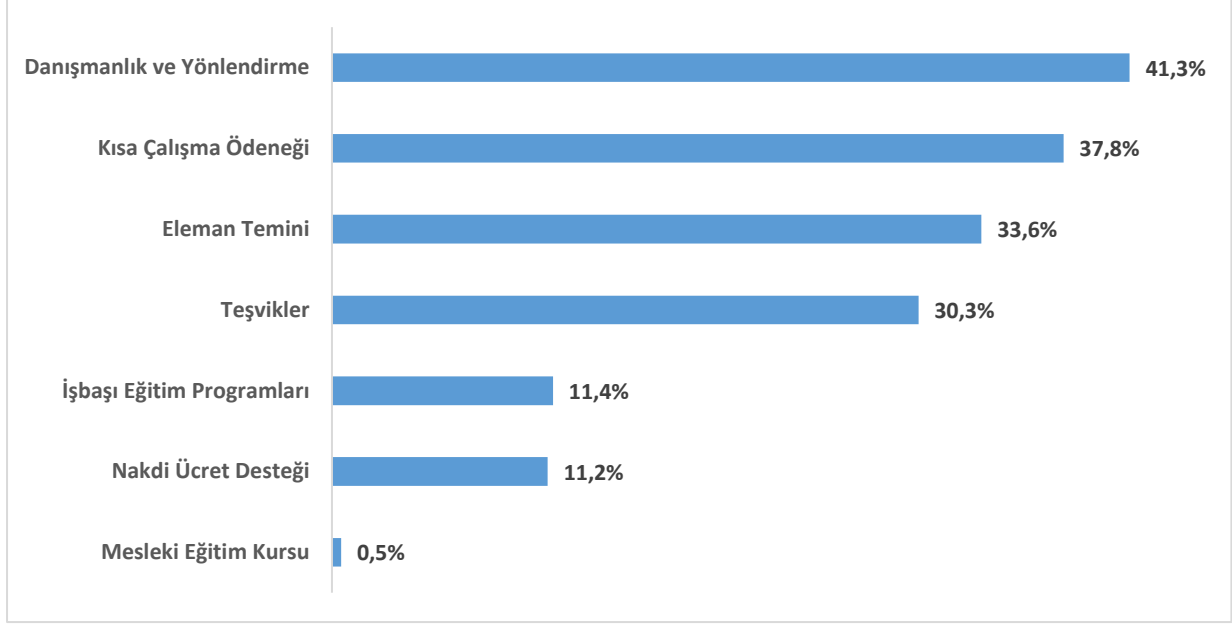
Grafik 3: İşyeri Büyüklüğüne ve Yıllara Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranları



Kaynak: İPA 2017-2022

İşyeri büyüklüklerine göre bakıldığında İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranının işyeri büyüklüğü arttıkça arttığı anlaşılmaktadır. İşyerleri içerisinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri en fazla oranda İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Son 5 yıla bakıldığında bu durumun değişmediği anlaşılmaktadır.

Grafik 4: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları (2+)

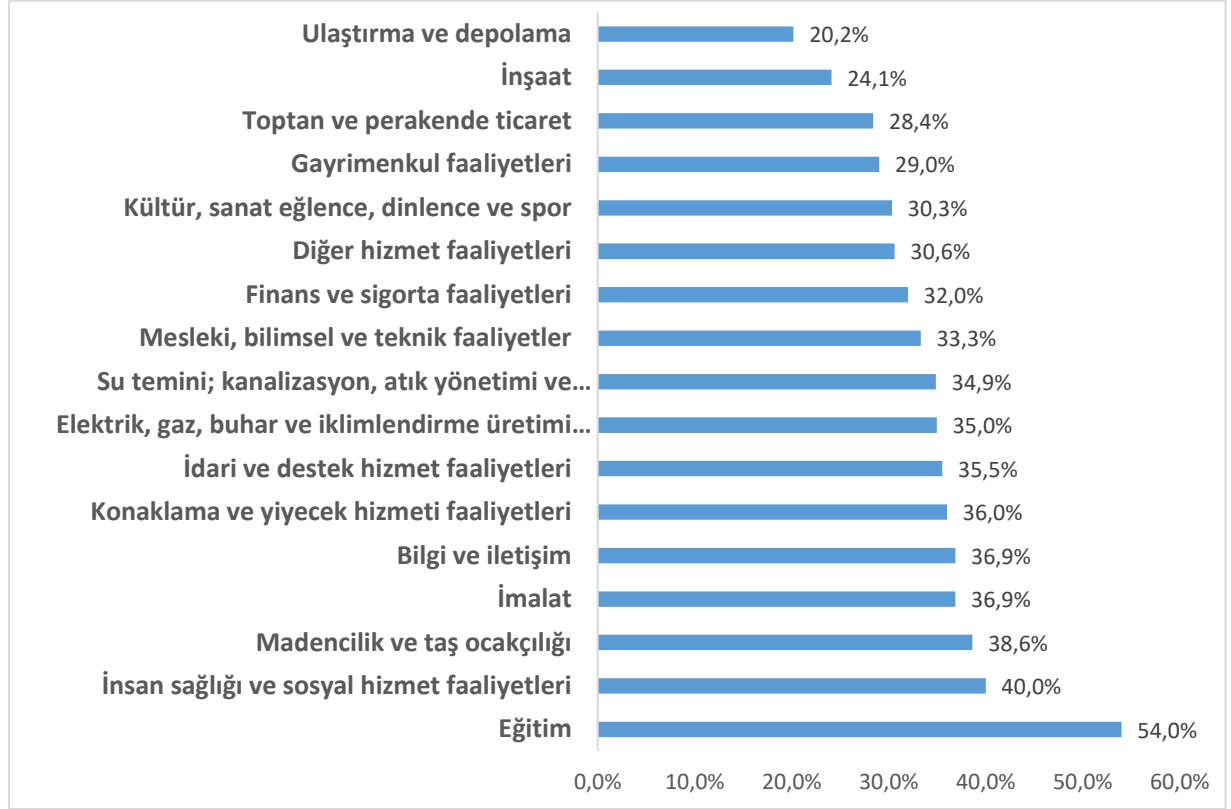


Kaynak: İPA 2022

Türkiye genelinde 2+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 30,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İŞKUR faaliyetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 41,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanmış olup, yüzde 37,8'i Kısa Çalışma Ödeneğinden faydalanmıştır. 2020 yılında yaşanan pandemi süreci İŞKUR'dan alınan hizmetlerin dağılımını ve oranını ciddi şekilde değiştirmiştir. 2021 yılında da bu değişimin etkileri sürmüştür, 2022 yılında pandemi etkisinin azaldığı görülmektedir. Nitekim 2021 yılında İŞKUR'dan alınan hizmetlerden en çok Kısa Çalışma Ödeneğinden faydalanılırken bu yıl en çok Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanılmıştır.

Eleman Temini ve Teşvikler de Kurumumuzun işverenler tarafından sıkça yararlanılan hizmetlerindendir. Mesleki Eğitim Kursu, Nakdi Ücret Desteği ve İşbaşı Eğitim Programları ise en az faydalanılan İŞKUR hizmetleri olarak sıralanmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden en fazla yararlanan sektörler sırasıyla Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleridir. Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri ise İŞKUR hizmetlerinden en az faydalanan sektörlerdir. Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri kısa çalışma ödeneğinden en fazla faydalanan sektörler olmuştur. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründeki işyerlerinin ise ağırlıklı olarak danışmanlık ve yönlendirme hizmetinden yararlandıkları görülmektedir.

Grafik 5: 2+ Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumu



Kaynak: İPA 2022

Ülke geneli 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde sektörlere göre hangi İŞKUR hizmetlerinden faydalandığına bakıldığında; Mesleki Eğitim Kursu, Nakdi Ücret Desteği ve İşbaşı Eğitim Programları oranlarının çok düşük olduğu gözlenmektedir. Geçen yıl en çok faydalanılan ikinci hizmet olan Nakdi Ücret Desteğinin, bu yıl en az yararlanılan hizmetlerden birisi haline dönüşmesi pandemi etkisinin azaldığını göstermektedir.

2.2.Mevcut İstihdam Verileri

Bu başlık altında araştırma kapsamına giren işyerlerinde istihdamda olanlara ilişkin verilere yer verilecek ve çalışanların sektörlere göre dağılımları analiz edilecektir.

Tablo 10: Sektörlere Göre İstihdam Durumu

Sektör	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	1.189.705	3.323.613	4.513.318
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1.083.264	2.303.183	3.386.448
İnşaat	181.844	1.309.530	1.491.374
Ulaştırma ve depolama	238.605	1.113.558	1.352.163
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	393.187	792.691	1.185.878
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	298.185	755.329	1.053.514
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	263.476	390.806	654.282
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	275.294	154.355	429.649
Eğitim	249.100	163.035	412.135
Bilgi ve iletişim	101.540	210.492	312.031
Diğer hizmet faaliyetleri	126.851	156.893	283.744
Finans ve sigorta faaliyetleri	104.985	114.462	219.447
Madencilik ve taş ocaklığı	11.634	138.117	149.751
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	15.844	104.868	120.712
Gayrimenkul faaliyetleri	30.229	64.560	94.789
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	28.070	56.810	84.880
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	11.466	63.378	74.844
Genel Toplam	4.603.278	11.215.679	15.818.958

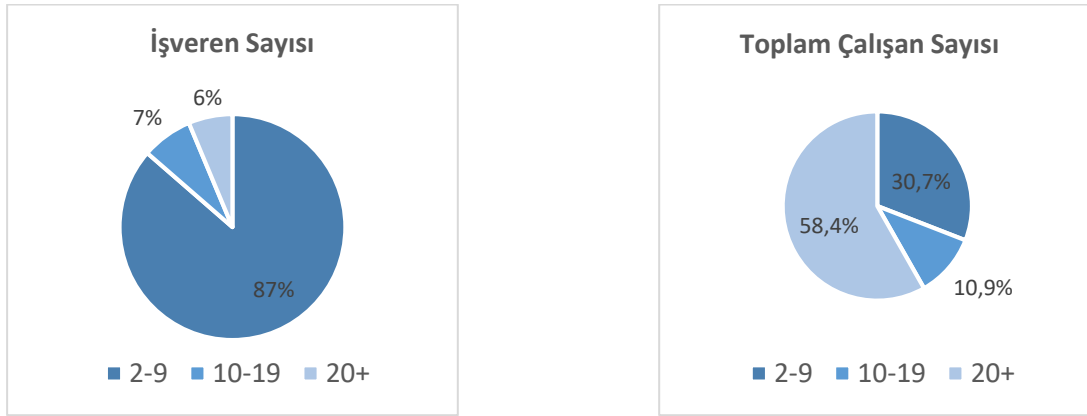
Kaynak: İPA 2022

Sektörlere göre istihdam durumu incelendiğinde; araştırma kapsamındaki işyerlerinde 4 milyon 603 bin 278'i kadın, 11 milyon 215 bin 679'u erkek olmak üzere toplam 15 milyon 818 bin 958 kişi çalışmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan istihdam sayısı, Sosyal Güvenlik Kurumu verileri ile karşılaştırıldığında benzer sonuca ulaşılmaktadır. 2022 Haziran döneminde 4/a kapsamında 17 sektörde yer alan 2+ istihdamın 16 milyon 194 bin 796 kişi olduğu görülmektedir.⁶ Araştırma sonuçları ile idari kayıtlar yüksek oranda uyumaktadır.

⁶ SGK, 2022 Haziran Aylık Bülten Tablosu, 4/a Kapsamında Zorunlu Sigortalıların Faaliyet Kollarına ve İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında tespit edilen çalışanların yüzde 70,9'u erkeklerden yüzde 29,1'i ise kadınlardan oluşmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısından fazladır. Diğer sektörlerin tümünde erkek çalışan sayısı, kadın çalışan sayısından fazladır. En fazla çalışanı olan üç sektör sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleridir. Çalışanların yüzde 28,5'i İmalat sektöründedir. En az çalışanı bulunan sektör ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür.

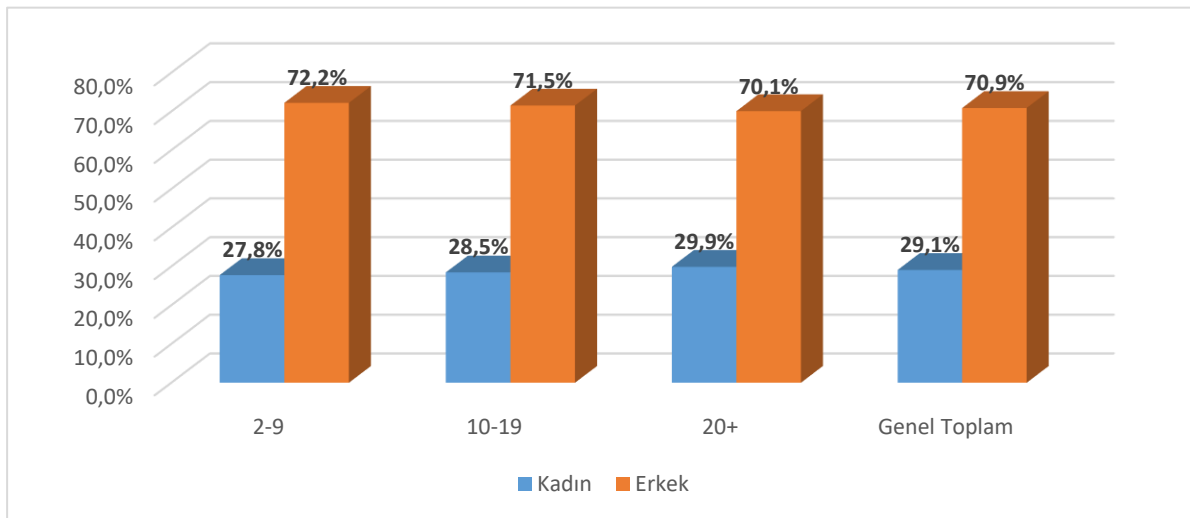
Grafik 6: İşyeri Büyüklüklerine Göre İşyeri ve Çalışan Sayıları



Kaynak: İPA 2022

İşyeri büyüklüklerine göre işyeri ve çalışan sayıları incelendiğinde; işyeri sayısı en fazla 2-9 arası çalışanı olan işyerlerindeyken, çalışan sayısı en fazla 20 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde bulunmaktadır.

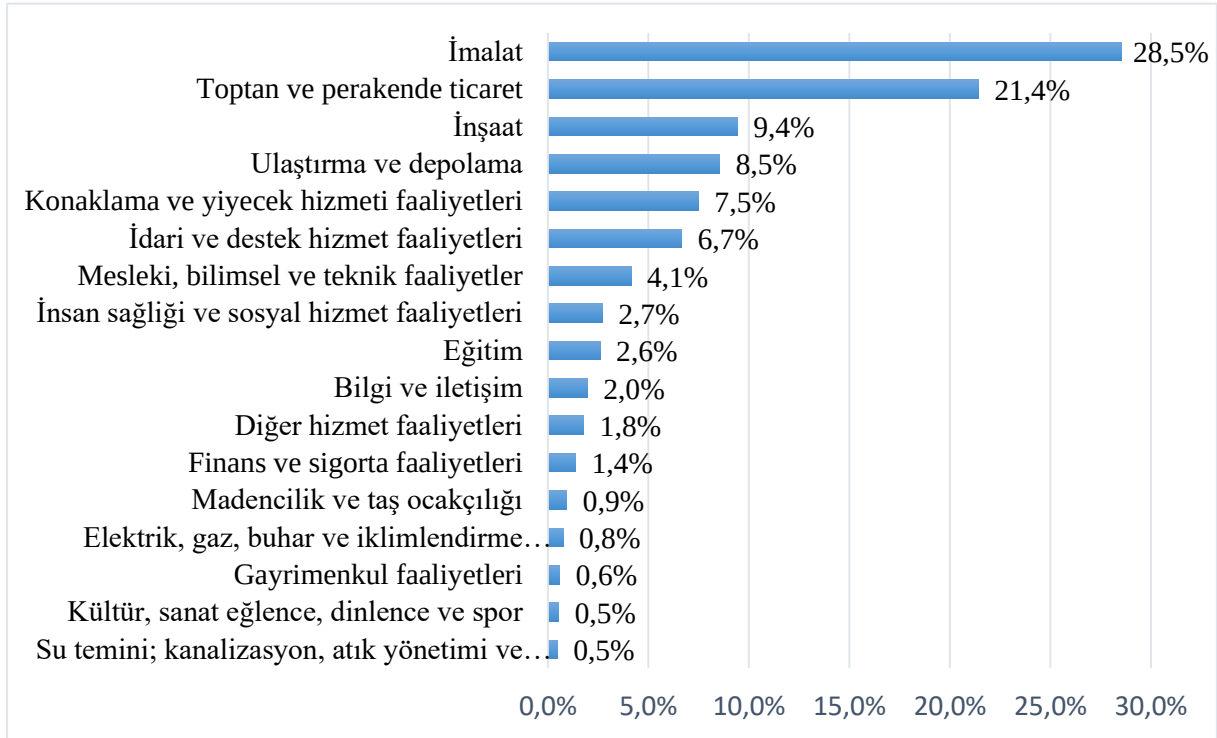
Grafik 7: İstihdamın İşyeri Büyüklükleri ve Cinsiyete Göre Dağılımı



Kaynak: İPA 2022

Bütün işyeri büyüklüklerinde yaklaşık olarak her 10 çalışandan 7'si erkektir. Kadınların en yüksek oranda çalıştığı işyeri büyüklüğü 20 ve üzeri çalışanı olan işyerleridir. Bu sonuç değerlendirilirken bu çalışmanın özel sektör işyerlerini kapsadığı dikkate alınmalıdır.

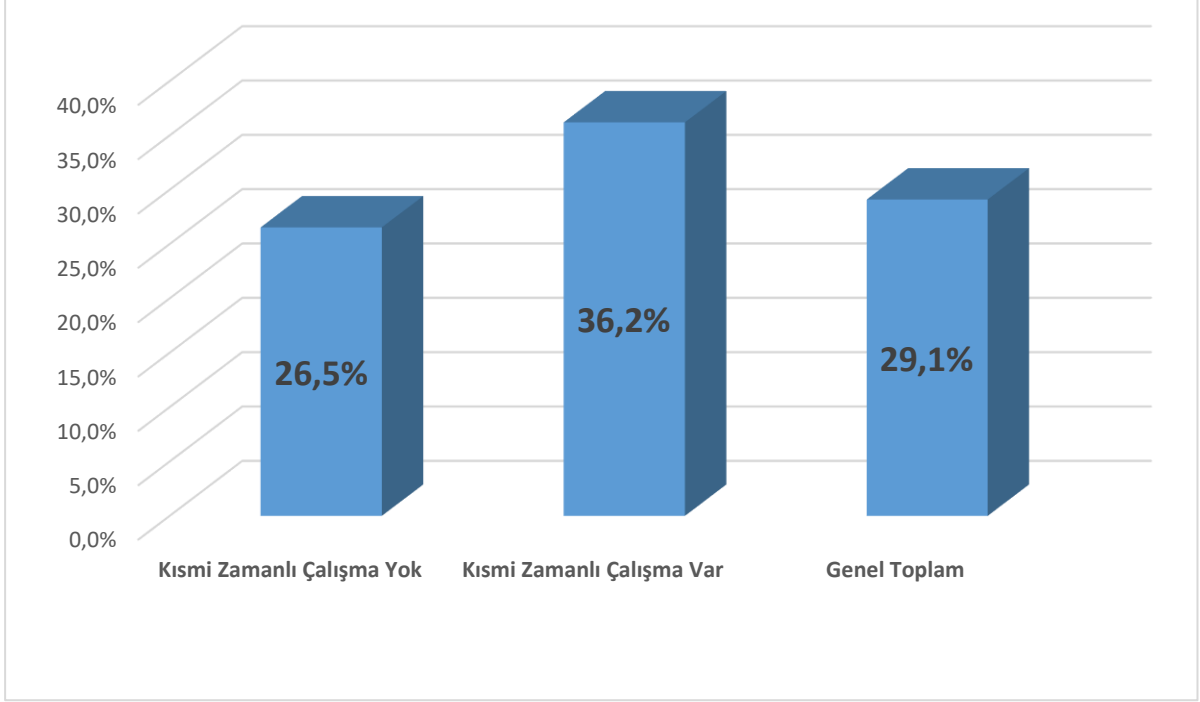
Grafik 8: Sektörlere Göre Çalışanların Yüzde Dağılımı



Kaynak: İPA 2022

Grafik 8’de sektörlere göre çalışanların toplam istihdam içindeki yüzdesi ifade edilmiştir. Buna göre en fazla istihdam İmalat sektöründedir. Bunu Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörleri izlemektedir. En az istihdama sahip olan sektör Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Geçen yıla göre sektör sıralamasında ilk üç sektör aynı kalmıştır.

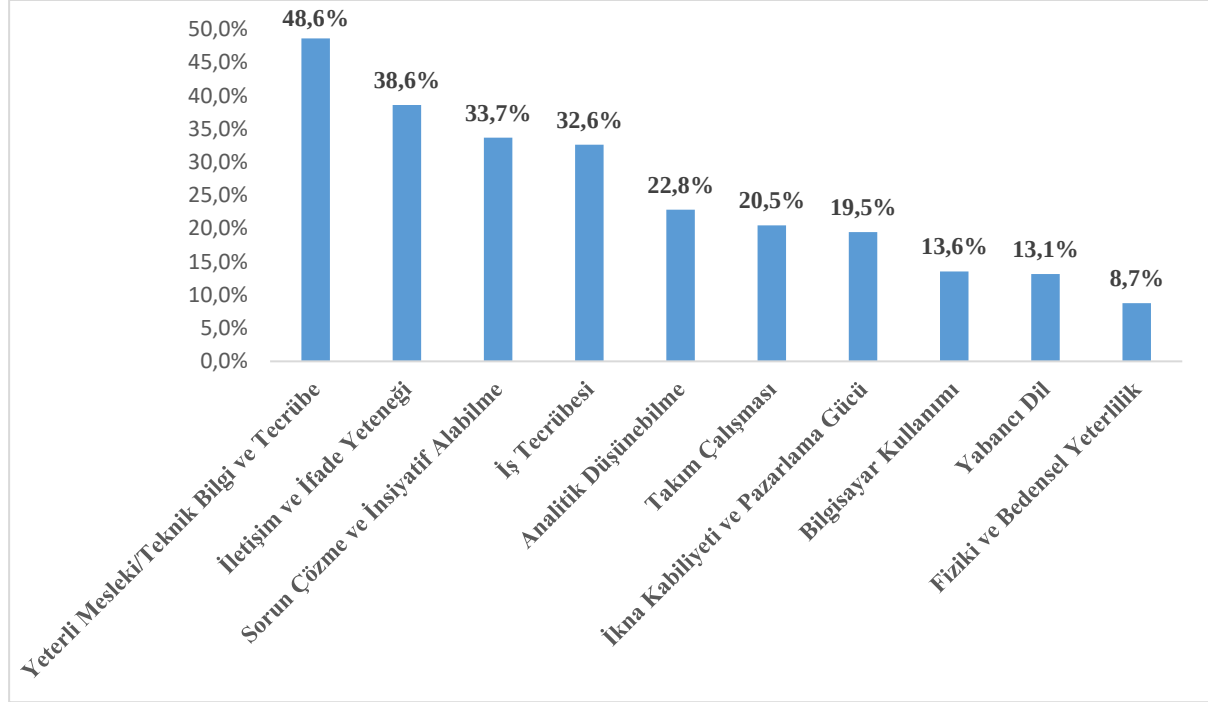
Grafik 9: Kısmi Zamanlı Çalışma Durumuna Göre Kadın İstihdamı



Kaynak: İPA 2022

Yukarıdaki grafikte kısmi zamanlı çalışmanın işyerlerindeki kadınların çalışma oranları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Oranlar incelendiğinde, kısmi zamanlı çalışma yapılan işyerlerindeki kadın istihdamının, kısmi zamanlı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 10: Çalışanlardaki Beceri Eksikliği



Kaynak: İPA 2022

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması'nda işverenlere ilk defa çalışanlarındaki beceri eksikliğine ilişkin soru yöneltilmiştir. İşverenler toplam 50 bin 263 çalışanda beceri eksikliğinin olduğunu düşünmektedir. Yukarıdaki grafikte bu beceri eksikliklerine ilişkin veriler yer almaktadır. Buna göre en fazla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ile Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerilerinin eksik olduğu değerlendirilmektedir.

3. AÇIK İŞLER

İşgücü piyasasının talep tarafına ilişkin bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak politikalar planlanırken başvurulacak önemli bir veri kaynağını ifade etmektedir. İşgücü piyasasının talep yönünü ortaya çıkarmada temininde güçlük çekilen meslekler ile açık iş verileri en önemli göstergelerdir. İşgücü Piyasası Araştırmasında, açık iş tanımı; henüz ortaya çıkmış ve doldurulmamış, işverenin işyeri dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif adımlar atmakta olduğu ve daha fazla adım atmaya hazırlandığı, işveren tarafından hemen doldurulmak istenen ücretli bir iş olarak ifade edilmektedir. Bu anlamda İşgücü Piyasası Araştırmalarında işyeri bilgi formunun uygulanması sırasında açık işler, işyerinde fiilen ihtiyaç duyulan ve aktif arama kanalı ile aranılan meslekleri ifade etmektedir.

Açık iş, işverenin piyasadan (işyeri dışından) işgücü alarak doldurmak istediği işleri ifade eder. Açık iş oranı hakkındaki veriler, işgücü yetiştirme programlarının cari ihtiyaçlara daha duyarlı hale getirilmesini sağlama ve işgücü arz ve talebi arasındaki dengesizliği belirleme konularında fayda sağlamaktadır.

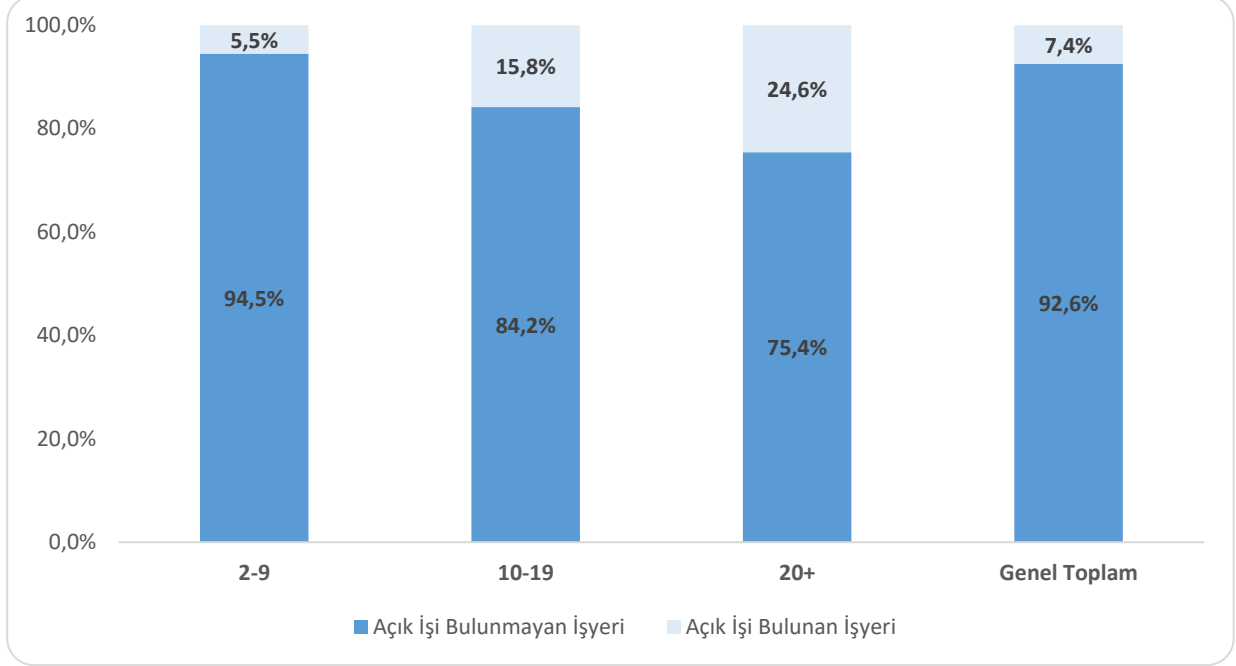
Araştırma kapsamında işyerlerine 2022 yılı 18 Nisan-27 Mayıs tarihleri arasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Böylelikle ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin personel ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler ve açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Kurum, idari kayıtlarında iş taleplerini cinsiyet ayrımı olmadan toplamaktadır. Ancak bu çalışma veri üretmeye yönelik bir araştırma olduğundan dolayı açık işlerde cinsiyet ayrımı sorulmuştur. Bu sayede kadın istihdamına yönelik eğilimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Seçenekler arasında cinsiyet önemli değil seçeneği de yer almıştır.

Araştırma kapsamındaki toplam 1 milyon 575 bin 863 işyerinden 117 bin 285 tanesinin çalışma döneminde açık işi olduğu tespit edilmiş ve bu işyerlerinde toplam 387 bin 490 kişilik açık iş olduğu verisine ulaşılmıştır. 2+ çalışanı olan işyerlerindeki açık iş sayısı, bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında yüzde 67,1 oranında artmıştır.

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki 2+ çalışanı olan her 100 işyerinden 7,4'ünde açık iş bulunmakta olup; işyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranının da arttığı ortaya çıkmaktadır. Zira 2-9 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 5,5'inde, 10-19 çalışanı olan işyerlerinin yüzde 15,8'inde açık iş bulunmakta olup 20+ çalışanı olan işyerlerinde bu oran yüzde 24,6'ya çıkmaktadır.

Grafik 11: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İş Olan İşyeri Oranları

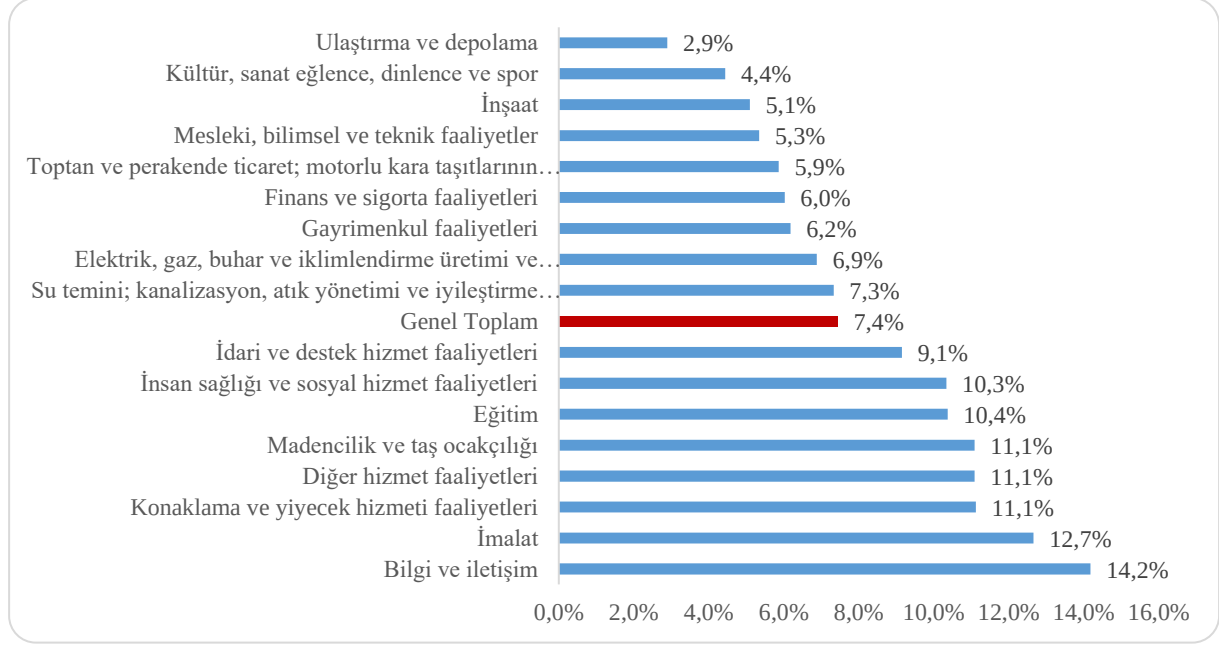


Kaynak: İPA 2022

2021 yılına göre (yüzde 5,1) bu yıl 2+ çalışanı olan işyerlerinde açık işi olan işyeri oranı 2,3 puan artmıştır. İşyeri büyüklükleri açısından geçen yıl ile karşılaştırıldığında ise 2-9 çalışanı olan işyerlerinde 1,6 puan, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde 5,7 puan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde 6 puan arttığı görülmüştür.

2020 yılına göre değerlendirildiğinde; 10+ çalışanı olan işyerlerinde açık işi olan işyeri oranı 2020 yılında yüzde 12,4 iken 2021 yılında açık işi olan işyeri oranı 1,6 puan artarak yüzde 14'e yükselmiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise bu oran 5,9 puan artarak yüzde 19,9'a yükselmiştir.

Grafik 12: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranı



Kaynak: İPA 2022

Açık işi olan işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki oranı, işyerlerinin açık iş verme potansiyelini göstermektedir. En yüksek oranda açık işi olan işyeri Bilgi ve İletişim sektöründedir. Söz konusu sektörde yer alan işyerlerinin yüzde 14,2'sinde açık iş bulunmaktadır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde bu oran yüzde 11, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 21,7 ve 20+ çalışanı olan işyerleri için yüzde 32,3 olarak tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında ülkemizde açık işi bulunan işyeri oranının en fazla olduğu Bilgi ve İletişim sektörünü sırasıyla İmalat ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri takip etmektedir. Bilgi ve İletişim sektöründe 20+ çalışanı olan işyerlerinde işyerlerinin yüzde 32,3'ünün açık işi bulunmasına rağmen bu oran İnşaat sektöründe yüzde 10'a kadar düşmektedir.

Bilgi ve İletişim sektöründe açık işi olan işyeri oranının artmış olması nitelikli işgücüne olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bununla birlikte pandeminin en çok etkilediği sektörlerden biri olması nedeniyle Konaklama ve Yiyecek Faaliyetleri sektöründe ise açık işi olan işyeri sayısı önceki yıla göre artmıştır. İnşaat sektöründe açık işi olan işyeri oranının düşük olmasında mevsimselliğin etkisinin bulunduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 11: Sektörlere ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İş Sayısı

Sektör	2-9	10-19	20+	2+
İmalat	41.842	23.784	85.514	151.141
Toptan ve perakende ticaret	32.179	12.144	25.977	70.300
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19.840	7.475	16.534	43.848
İnşaat	12.699	3.771	5.466	21.935
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.692	1.305	16.814	20.811
Ulaştırma ve depolama	7.933	1.604	9.988	19.525
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7.050	1.565	4.389	13.004
Diğer hizmet faaliyetleri	9.441	1.172	1.129	11.743
Bilgi ve iletişim	7.183	1.323	3.053	11.560
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.259	1.061	3.545	6.865
Eğitim	2.410	991	1.598	4.999
Gayrimenkul faaliyetleri	2.923	155	477	3.555
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.490	298	1.218	3.006
Madencilik ve taş ocakçılığı	506	349	1.105	1.959
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	485	356	908	1.749
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	164	222	409	795
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	89	63	543	695
Genel Toplam	151.184	57.638	178.667	387.490

Kaynak: İPA 2022

Araştırma kapsamındaki 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden alınan açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında birinci sırayı yüzde 39 oranıyla İmalat sektörü almaktadır. İkinci sırada yüzde 18,1 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 11,3 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Her 10 açık işten yaklaşık 7'si (yüzde 68,5) bu üç sektöre aittir. Alınan açık işlerde en düşük paya sahip olan sektör ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörüdür.

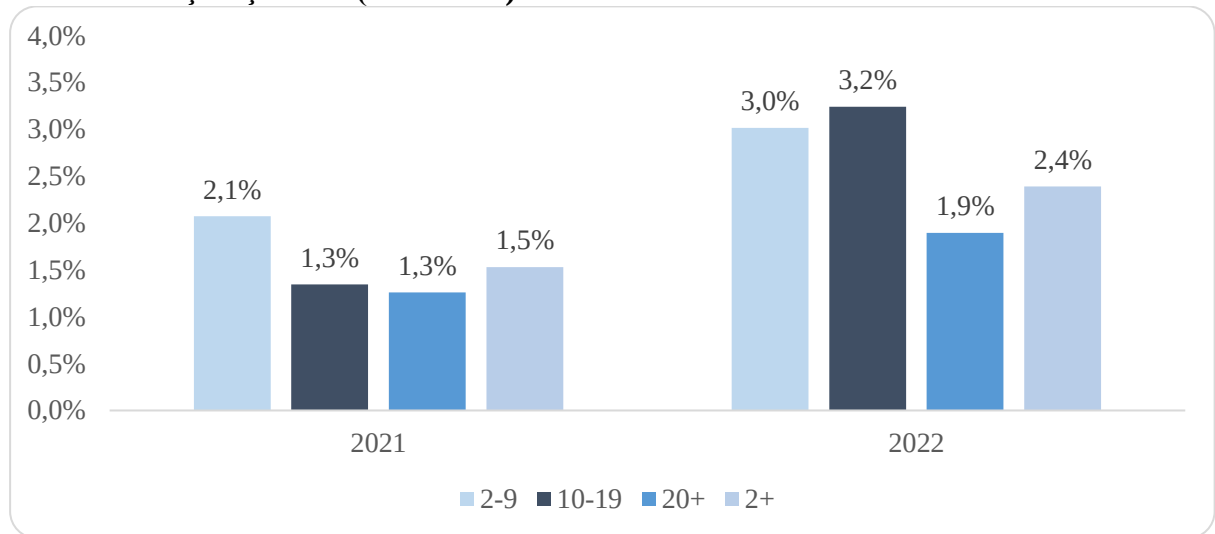
2021 yılına göre 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde açık iş sayısı yaklaşık 156 bin kişi artmıştır. Artışta başı çeken sektör 46 bin 776 ile İmalat olurken, sektördeki açık iş kapasitesinin yüzde 44,8 oranında arttığı görülmektedir. Ek olarak Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde de açık iş sayılarında artış olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşın önceki yıla göre açık iş sayısı daha az artan sektörlerin başında Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri gelmektedir. Söz konusu sektörlerde bu yıl yaklaşık bin kişilik açık iş artışı oluşmuştur.

Tablo 12: Yıllara ve Sektörlere Göre Açık İş Sayısı (10+)

Sektör/Yıl	2019	2020	2021	2022
İmalat	63.645	55.540	64.633	109.299
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25.263	21.079	20.264	38.121
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19.442	4.251	7.455	24.009
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9.325	15.643	12.569	18.119
Ulaştırma ve depolama	5.956	8.412	5.293	11.592
İnşaat	4.656	3.322	4.039	9.236
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.426	2.817	3.181	5.954
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3.283	2.660	4.008	4.606
Bilgi ve iletişim	4.112	2.371	2.795	4.377
Eğitim	3.278	1.164	2.256	2.589
Diğer hizmet faaliyetleri	1.773	1.148	885	2.301
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.502	696	1.107	1.516
Madencilik ve taş ocaklığı	3.013	675	933	1.453
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	642	63	150	1.265
Gayrimenkul faaliyetleri	657	622	398	632
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	242	321	372	631
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	467	216	526	606
Genel Toplam	150.682	121.001	130.861	236.305

Kaynak: İPA 2022

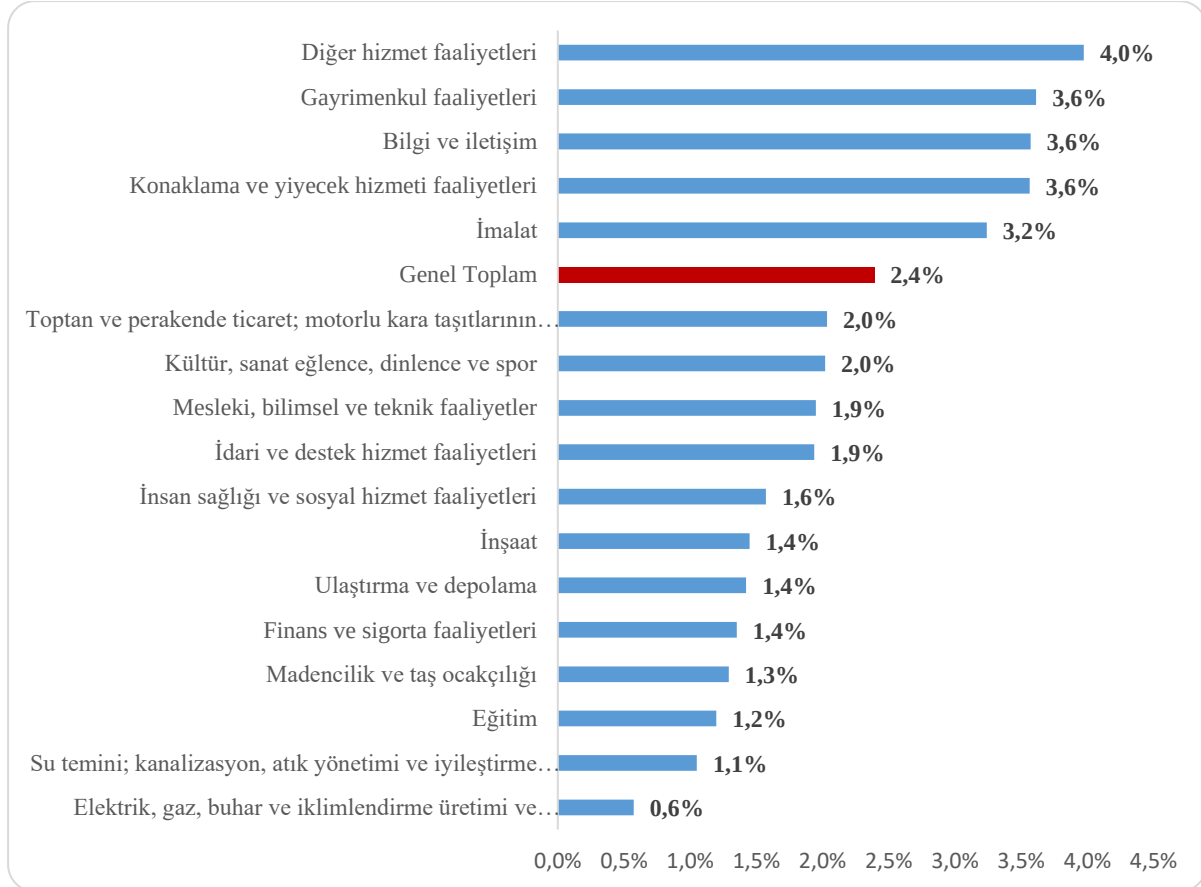
Yukarıdaki tabloda 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin son dört yıldaki açık iş sayıları verilmiştir. Pandemi döneminde alınan açık iş sayılarında düşüş görülmekle birlikte 2022 yılı açık iş sayılarındaki artış dikkat çekmektedir.

Grafik 13: Açık İş Oranı (2021-2022)**Kaynak:** İPA 2021-2022

Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile açık iş oranı hesaplanmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılında ülke geneli 2+ çalışanı olan işyerlerinde açık iş oranı yüzde 2,4 olarak gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2-9 çalışanı olan işyerlerinde açık iş oranı yüzde 3, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 3,2 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde açık iş oranı ise yüzde 1,9 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılına göre 2+ çalışanı olan işyerlerinde (yüzde 1,5) bu yıl açık iş oranı 0,9 puan artmıştır.

Açık iş oranı işyerlerinin büyüklüğüne göre değişmekte olup bu kapsamda açık iş oranının en yüksek 10-19 çalışanı olan işyerlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu işyerlerinde açık iş oranı, yüzde 3,2 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 14: Sektörlere Göre Açık İş Oranları

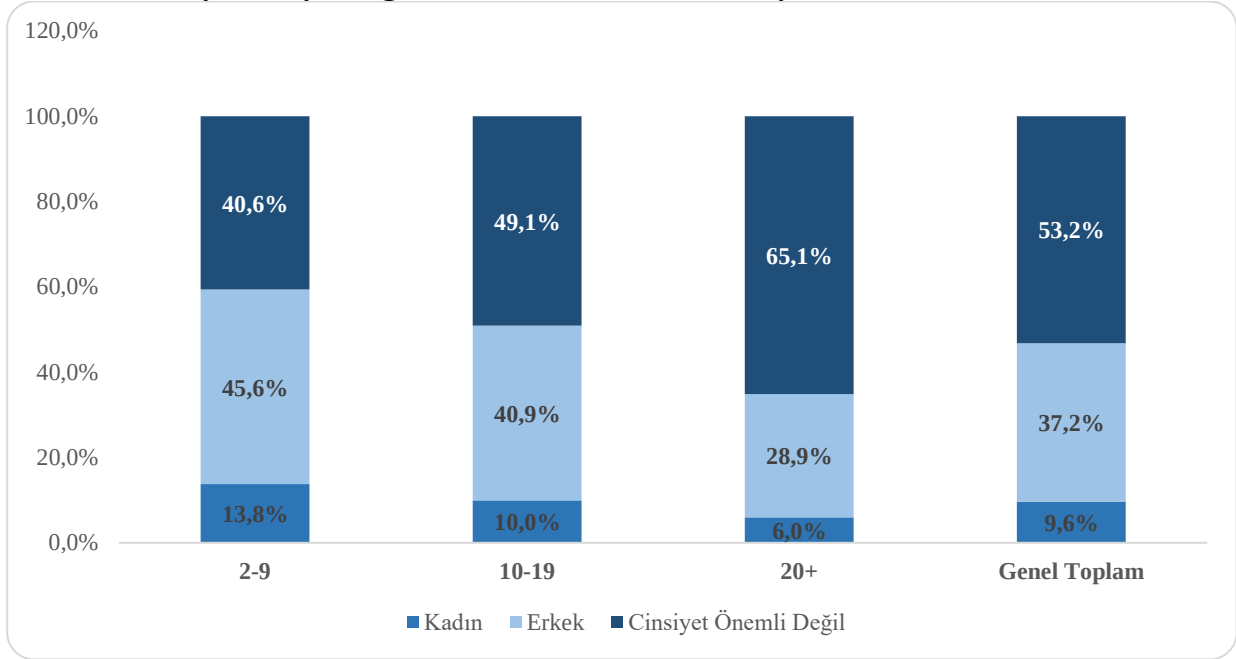


Kaynak: İPA 2022

2 ve üzeri çalışanı olan işyerleri sektör bazında değerlendirildiğinde; açık iş oranı en yüksek olan sektörün Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, Türkiye geneli açık iş oranı yüzde 2,4'ün üzerinde kalan sektörler; Diğer Hizmet Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İmalat sektörleri olmuştur.

2021 yılında en düşük açık iş oranına sahip olan sektör Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörü bu yıl yine açık iş oranı en düşük olan sektör olmuştur. Bu sektörü sırasıyla Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Eğitim sektörleri takip etmektedir. 2021 yılına göre sektörlerin çoğunda açık iş oranında artış eğilimi görülmektedir. En fazla artış 2,4 puan ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe iken Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe ise 2,3 puanlık bir artış gerçekleşmiştir.

Grafik 15: İşyeri Büyüklüğüne Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi



Kaynak: İPA 2022

Açık işlerde talep edilen cinsiyet tercihi bilgisi işgücü piyasasının talep yapısına ilişkin önemli bir veri sunmaktadır. Türkiye genelinde 117 bin 285 işyerinden toplam 387 bin 490 kişilik açık iş derlenmiştir. Bunların yüzde 37,2'sinde sadece erkek işgücü talebinin olduğu görülmektedir. Açık işlerde cinsiyet fark etmez seçeneğinin yüzde 50 oranının üzerinde tercih edilmesi önemli bir göstergedir.

Türkiye geneli işyerlerinden alınan açık işlerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde 2-9 çalışanı olan işyerlerinden alınan açık işlerde kadın işgücünü istihdam etme eğiliminin, Türkiye ortalamasına göre daha yüksek olduğu tespiti önemlidir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 9,6'sında sadece kadın işgücünü istihdam etme eğilimi göze çarpmaktadır.

Tablo 13: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	30,9%	41,5%	36,1%	37,6%
Genel Lise	20,3%	17,7%	24,1%	21,4%
Lise Altı	21,2%	19,1%	14,7%	17,0%
Meslek Lisesi	11,6%	12,7%	7,6%	9,9%
Lisans	9,0%	3,1%	13,2%	9,0%
Meslek Yüksekokulu	5,7%	2,5%	3,8%	3,5%
Çıraklık	1,2%	3,4%	0,2%	1,5%
Lisansüstü	0,1%	0,0%	0,2%	0,1%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2022

Tablo 14’te ise araştırma kapsamındaki işyerlerinden alınan 387 bin 490 kişilik açık işin talep edilen eğitim düzeylerine göre dağılımına yer verilmektedir. Açık işlerde talep edilen tüm cinsiyet grupları içerisinde en fazla Herhangi Bir Eğitim Düzeyi Aramıyorum seçeneği belirtilmiştir. Bir diğer ifadeyle, yüzde 37,6 oranında açık iş pozisyonlarında özellikle bir eğitim düzeyi aranmadığını ve bu da işverenlerin işgücü ararken eğitimden ziyade ihtiyacı olan işgücünün işi yapabilecek nitelikte olmasına dikkat ettiğini göstermektedir. Öte yandan 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde yapılacak iş ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantının düşük olduğu anlaşılmaktadır. Talep edilen eğitim düzeyinde ikinci sırada yüzde 21,4 ile Genel Lise gelmektedir. Akabinde ise yüzde 17 ile Lise Altı eğitim seviyesi bulunmaktadır. Lisansüstü eğitim düzeyi talebinin ise yüzde 0,1 ile son sırada yer aldığı görülmektedir.

İşverenlerin açık iş talepleri cinsiyet ve eğitim düzeyi ile birlikte değerlendirildiğinde; sadece kadın ya da erkek işgücünü istihdam etme eğiliminde olan işverenler herhangi bir eğitim düzeyi tercihi belirtmemişlerdir. Açık işlerinde kadın işgücü tercih eden işverenler bu açık işlerin yüzde 20,3’ünde genel lise eğitim düzeyi talebinde bulunmuşlardır. Bu oran erkeklerde yüzde 17,7 olarak tespit edilmiştir.

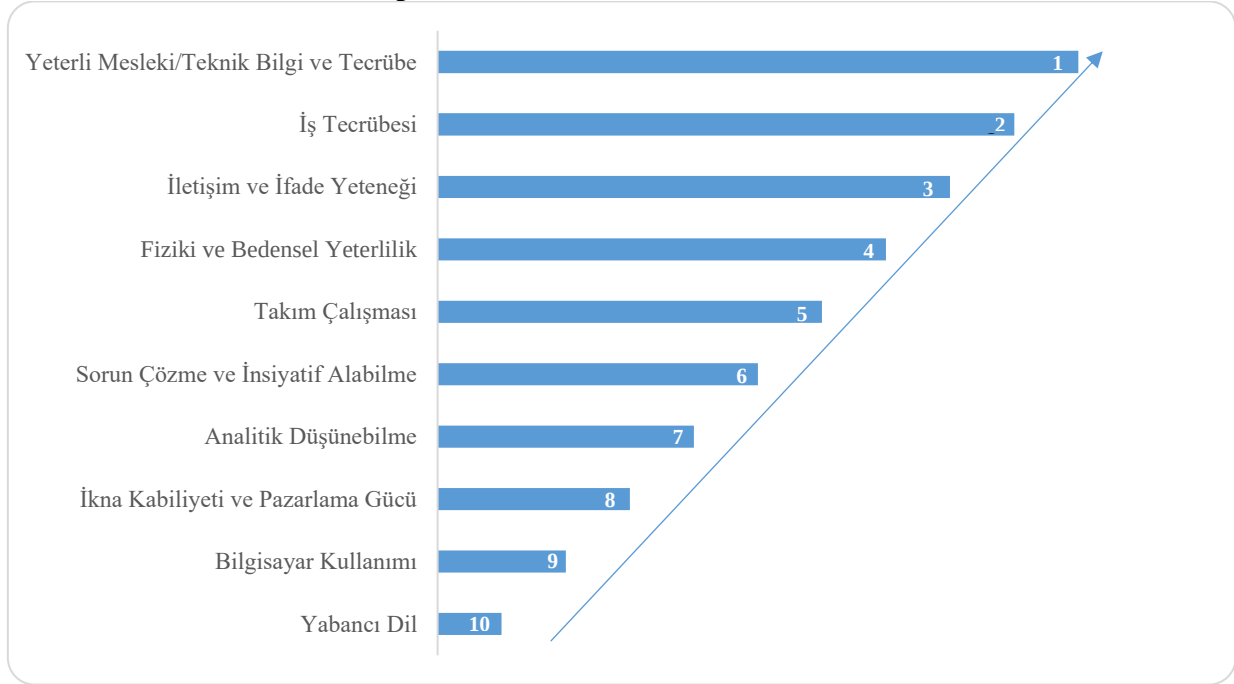
Herhangi Bir Eğitim Düzeyi Aramıyorum tercihindan sonra belirli bir eğitim düzeyi olarak tercih edilen en fazla oran kadınlarda yüzde 21,2 ile Lise Altı seviyesinde gerçekleşmiştir. Erkeklerde ise yüzde 19,1 ile Lise Altı olarak tespit edilmiştir.

Kadın işgücünde daha yüksek eğitim düzeylerinin tercihi, işgücü piyasasında kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılma ve istihdam oranlarındaki artışını desteklemektedir. Zira kadın işgücü tercihlerinde yüzde 9 oranında lisans mezunu talep edilirken, bu oran erkeklerde yüzde 3,1’dir.

Lisans ve lisansüstü mezunlarına en yüksek oranda talep, cinsiyet ayrımı bulunmayan açık işlerdedir. Bu durum eğitim seviyesi yüksek işgücü talebinde cinsiyet farklılaşmasının

asgari düzeye indiğini göstermektedir. Başka bir deyişle, eğitim düzeyi yüksek işgücü ihtiyacı işgücü piyasasındaki cinsiyet ayrımını ortadan kaldırmaktadır.

Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

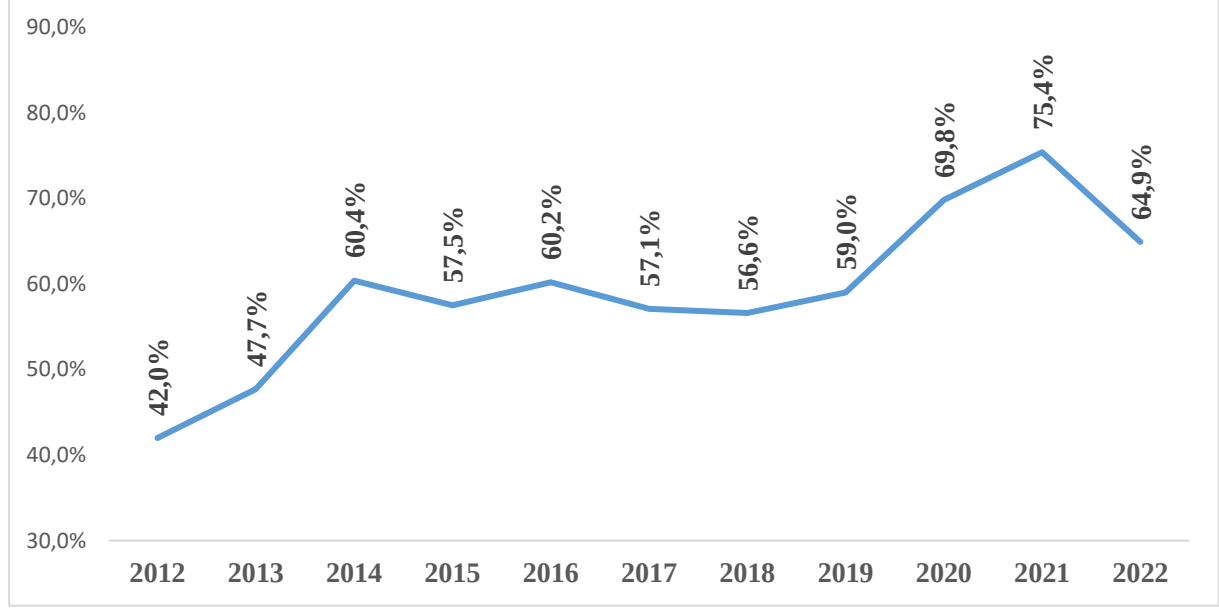


Kaynak: İPA 2022

Açık iş olan mesleklerde aranan beceriler incelendiğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübenin ilk sırada olduğu görülmektedir. Sıralamada yer alan ilk becerinin bir önceki yıllara aynı olduğu gözlemlenmiştir. İş tecrübesinin ayrıca sorulması ve işverenlerce en çok tercih edilen ikinci beceri olması da piyasada deneyimin ne denli önemli olduğunu anlatmaktadır.

İşyeri büyüklüklerine göre 2-9 çalışanı olan işyerleri ile araştırma kapsamında yer alan tüm işyerlerinin açık işlerde talep edilen becerilerinde büyük ölçüde benzerlik görülmektedir. Ancak 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde beceri tercihlerinde farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır. 2-9 çalışanı olan işyerlerinde ilk üç sırada sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İş Tecrübesi ve İletişim ve İfade Yeteneği talep edilmektedir. Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile İş Tecrübesi 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde de aynı sırada yer almasına karşın İletişim ve İfade Yeteneği 10-19 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde 4. sıradadır. Yabancı dil becerisi ise bütün işyeri büyüklüklerinde en son talep edilen beceri olmuştur.

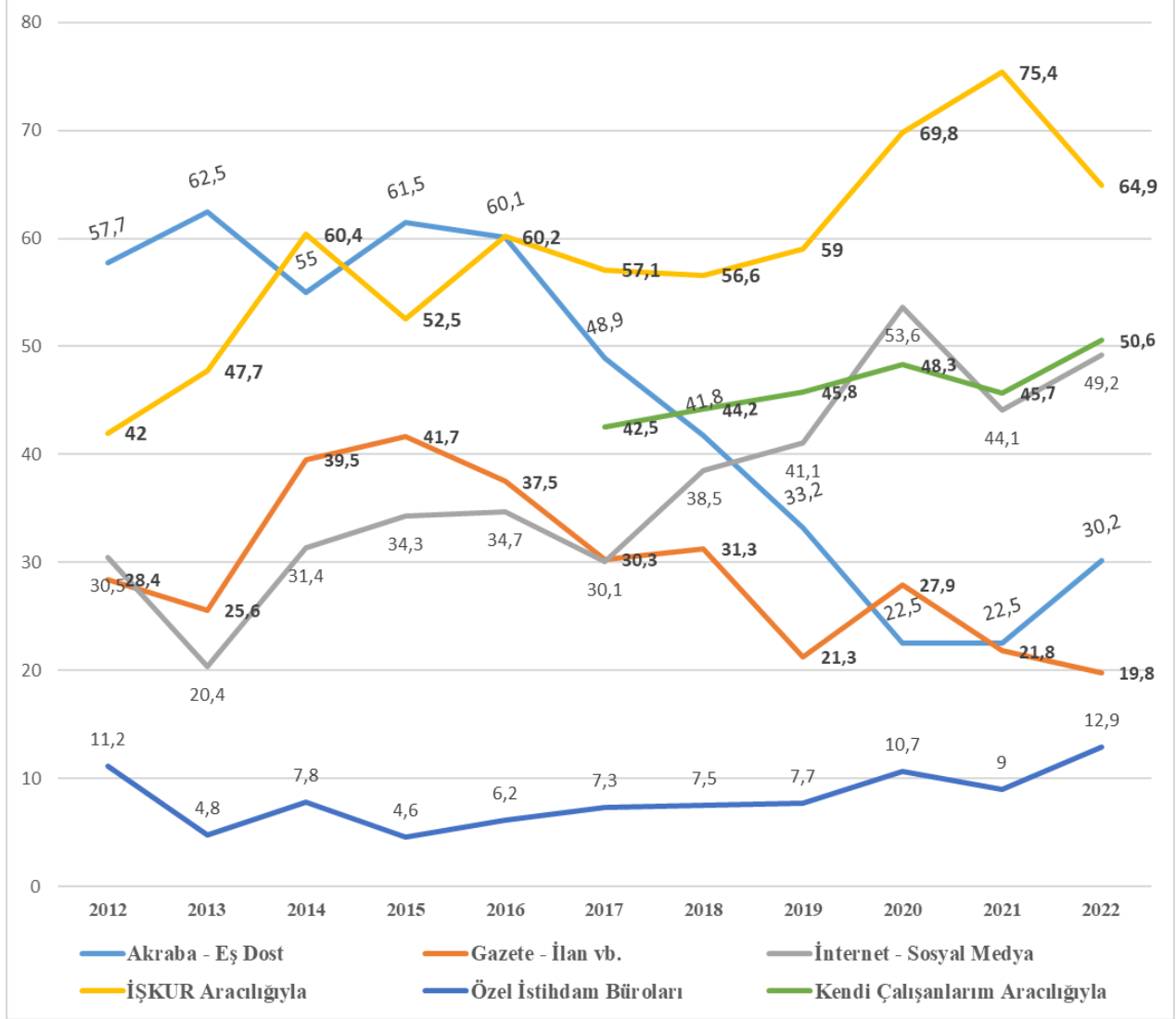
Grafik 17: Açık İşlerde İŞKUR'un Arama Kanalı Olarak Kullanılması (10+)



Kaynak: İPA 2012-2022

İŞKUR, son yıllarda işverenlere yönelik uyguladığı politika ve teşviklerle, büyük firmaların ilgisini çekmekte ve işverenlerin birlikte çalışmak isteyecekleri önemli bir ortağa dönüşmektedir. Zira daha önceki yıllarda yapılan İşgücü Piyasası Araştırmaları neticesinde ortaya çıkan veriler de bu bilgiyi destekler niteliktedir. 2012 yılı ve sonrasında İŞKUR'un yıllar itibarıyla artan bir seyirle işverenler tarafından açık işlerini karşılamada tercih edildiği tespit edilmiştir. 2012 yılından itibaren işverenlerin yüzde 42'den yüzde 65'e yükselen bir seyirle açık işlerinde arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih ettiği göze çarpmaktadır. Özellikle 2020 ve 2021 yıllarında pandeminin de etkisiyle kazanılan ivme rekor seviyede olup işverenler açık işlerini karşılamada yüzde 75'e varan oranlarda İŞKUR'u tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle işverenler her 10 açık işten yaklaşık olarak 7'si için İŞKUR arama kanalını kullandıklarını belirtmişlerdir. 2022 yılına gelindiğinde ise pandemi öncesi seviyenin üzerinde bir oranla açık işlerde İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Grafik 18: Yıllar İtibariyle Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı (10+ %)



Kaynak: İPA 2022

İşverenler açık işlerini çeşitli kanallar vasıtasıyla duyurmakta ve bu kanallarla talep ettikleri işgücünü istihdam etme yoluna gitmektedir. İşverenlerin tercih ettikleri çeşitli arama kanalları bir nevi ihtiyaç duyulan personelin kolay bir şekilde temin edebilmesinin yolu olmaktadır. Araştırma kapsamındaki 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden açık işlerde hangi arama kanallarını tercih ettikleri incelendiğinde; yüzde 64,9 ile en yüksek oranda kullanılan arama kanalının İŞKUR olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise yüzde 50,6 ile işverenler kendi çalışanları aracılığıyla eleman aramaktadır. Kendi çalışanları aracılığı ile eleman arayan işverenlerin oranının genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Özellikle 2022 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık 5 puanlık artış yaşandığı göze çarpmaktadır.

Açık işlerde üçüncü sıradaki arama kanalı yüzde 49,2 ile İnternet-Sosyal Medyadır. Özellikle 2020 yılındaki kayda değer artıştan sonra azalış eğilimine giren İnternet-Sosyal

Medya kanalının kullanımı 2022 yılında tekrar artış eğilimine girerek yüzde 49,2 olarak gerçekleşmiştir.

Dördüncü sırada yüzde 30,2 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı gelmektedir. Bunu beşinci sırada yüzde 19,8 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Son sıradaki arama kanalı ise yüzde 12,9 ile Özel İstihdam Bürolarıdır. Söz konusu arama kanalı 2022 yılında yaklaşık 4 puan artış göstermiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İşlerin Arama Kanalları (2+)

Sektör	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarını Aracılığıyla	İnternet - Sosyal Medya	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	67,4%	63,2%	18,6%	43,9%	9,9%	1,9%
İmalat	67,1%	50,9%	35,4%	41,6%	14,3%	6,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	68,6%	35,3%	62,4%	24,0%	11,5%	20,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	81,2%	49,9%	35,0%	31,2%	5,4%	8,2%
İnşaat	60,2%	58,7%	17,1%	47,8%	4,9%	3,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	58,5%	49,5%	49,5%	40,2%	13,4%	7,0%
Ulaştırma ve depolama	50,1%	44,1%	39,0%	33,0%	24,5%	16,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59,0%	51,2%	44,3%	41,2%	17,4%	9,5%
Bilgi ve iletişim	51,3%	28,3%	87,0%	21,8%	12,1%	17,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	41,3%	35,9%	60,0%	19,5%	20,1%	39,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	57,9%	51,2%	54,5%	33,2%	42,7%	9,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40,6%	49,1%	55,7%	42,4%	13,3%	13,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	63,4%	41,0%	59,7%	24,0%	34,9%	16,0%
Eğitim	41,7%	38,3%	66,0%	32,6%	20,2%	10,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	58,2%	52,0%	72,5%	30,7%	21,5%	6,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	71,5%	21,0%	26,2%	13,0%	9,7%	39,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	33,7%	50,1%	55,8%	53,8%	22,8%	2,3%
Genel Toplam	60,1%	49,1%	43,6%	39,4%	16,2%	8,7%

Kaynak: İPA 2022

Araştırma kapsamındaki 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinin açık işlerinde hangi arama kanallarını tercih ettikleri incelendiğinde ise İŞKUR, yüzde 60,1 ile ilk sırada yer almıştır. Bir diğer ifadeyle araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinde tespit edilen her 10 açık işten yaklaşık 6'sı için İŞKUR arama kanalı olarak kullanılmıştır. Açık işlerde arama kanalları sektörler özelinde değerlendirildiğinde ise 17 sektörün 11'inde arama kanalı olarak ilk sırada İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. 6 sektörde ise İnternet-Sosyal Medya en çok kullanılan arama kanalı olmuştur. Önceki yıllarda sektörler özelinde akraba-eş dost arama kanalı sıklıkla tercih edilirken, bu yıl sadece Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe ikinci sırada kullanılan arama kanalı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Açık işlerini karşılamak amacıyla en fazla İŞKUR'u tercih eden sektör, yüzde 81,2 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri daha sonra ise yüzde 71,5 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü olmuştur. Bilgi ve İletişim sektörünün, yüzde 87 ile en yüksek oranda İnternet-Sosyal Medya arama kanalını kullanan sektör olduğu anlaşılmaktadır. Bu sektörü yüzde 72,5 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile yüzde 66 ile Eğitim sektörleri takip etmektedir.

Özel istihdam bürolarının her yıl olduğu gibi bu yıl da en az tercih edilen arama kanalı olduğu görülmektedir. Buna karşın sektörler arasında en yüksek oranda yüzde 39,3 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özel istihdam bürolarının açık işlerde arama kanalı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerine Göre Arama Kanalları

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalı	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanların Aracılığıyla	İnternet - Sosyal Medya	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	Özel İstihdam Büroları
Her hangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	56,9%	54,8%	31,0%	52,7%	11,3%	4,7%
Lise Altı	79,1%	45,0%	35,8%	38,7%	17,7%	9,6%
Çıraklık	47,8%	66,9%	31,0%	35,9%	7,1%	1,8%
Genel Lise	60,8%	46,4%	52,1%	27,1%	22,0%	11,2%
Meslek Lisesi	70,3%	45,1%	52,9%	30,1%	12,8%	8,4%
Meslek Yüksekokulu	52,1%	40,7%	54,4%	32,9%	28,5%	11,3%
Lisans	31,0%	45,4%	77,6%	27,4%	20,0%	17,5%
Lisansüstü	11,8%	16,8%	82,4%	34,4%	54,1%	35,4%
Genel Toplam	60,1%	49,1%	43,6%	39,4%	16,2%	8,7%

Kaynak: İPA 2022

Araştırma kapsamındaki 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde tespit edilen açık işler için talep edilen eğitim düzeyi bazında arama kanalları incelenecek olursa Çıraklık, Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisansüstü mezunu talebi dışında diğer tüm eğitim seviyelerinde İŞKUR arama kanalının diğerlerine nazaran daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Lise altı eğitim seviyesinde talep edilen açık işlerde İŞKUR yüzde 79,1 ile en çok tercih edilen arama kanalıdır. Bu eğitim seviyesini yüzde 70,3 ile Meslek Lisesi, yüzde 60,8 ile Genel Lise takip etmektedir. Çıraklık seviyesindeki açık işlerde ise işverenler en fazla oranda kendi çalışanları aracılığıyla açık işlerini doldurmaya çalışmış olup bu oran yüzde 66,9’dur.

Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisansüstü eğitim seviyesi talep edilen açık işlerde ise ilk sırada İnternet- Sosyal medya arama kanalı kullanıldığı görülmektedir. Lisansüstü eğitim seviyesinde açık işi olan işverenler bu açık işlerinin yüzde 82,4’ünde İnternet-Sosyal Medya arama kanalı kullanmışlardır. Lisans eğitim seviyesindeki açık işlerin yüzde 77,6’sında, Meslek Yüksekokulu eğitim seviyesindeki açık işlerin ise yüzde 54,4’ünde söz konusu arama kanalı kullanılmıştır. İnternet-Sosyal Medya arama kanalının 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde üçüncü sırada yer alması dijitalleşen dünyanın işgücü piyasasına yansımaları olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş ve İşsiz Dağılımı

Meslek Grupları	Açık İş Dağılımı	İşsiz Dağılımı
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	23,6%	8,6%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	22,3%	12,0%
Hizmet ve satış elemanları	20,9%	25,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	9,8%	18,8%
Profesyonel meslek mensupları	7,7%	14,9%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	7,6%	7,3%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	7,5%	10,9%
Yöneticiler	0,5%	1,7%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0,3%	0,7%
Genel Toplam	100 %	100 %

Kaynak: İPA 2022– TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi (2022 Yılı İkinci Çeyrek)

2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasından elde edilen işgücü piyasasının talep yapısına ilişkin veriler ile benzer dönem sonuçlarını içeren Türkiye İstatistik Kurumu

Hanehalkı İşgücü Anketi kapsamında derlenen arz yapısına ilişkin veriler yukarıdaki tabloda karşılaştırılmıştır.

Talep verilerine göre açık işlerin en yoğun görüldüğü meslek grubu yüzde 23,6 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubundayken, arz verilerine göre bu meslek grubunda iş arayanların dağılımı yüzde 8,6'dır. İşsizlerin meslek grupları arasında en çok yüzde 25 ile Hizmet ve Satış Elemanları grubunda toplandıkları görülmektedir. Söz konusu meslek grubu ise talep araştırması sonucunda açık iş dağılımının yüzde 20,9'unu oluşturmaktadır. Bir diğer ifadeyle Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda işsizlerin 4'te 1'i bulunmaktayken açık işlerin ise 5'te 1'i aynı meslek grubunda bulunmaktadır.

İşsizlerin en yoğun olduğu ikinci sıradaki meslek grubu ise yüzde 18,8 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olup bu meslek grubundaki talebin yaklaşık 10'da 1 olduğu görülmektedir. Açık işler ile iş arayan dağılımının diğer meslek gruplarına göre nispeten en yakın olduğu meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Açık iş talebinin yoğun, işsizliğin nispeten daha az olduğu meslek gruplarında nitelikli eleman yetiştirerek açık işin az, işsizliğin yoğun olduğu meslek gruplarındaki bireylere ise yeni meslekler ve beceriler kazandırılarak arz ve talep uyumsuzluğunun önüne geçilebileceği değerlendirilmektedir.

Tablo 17: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Açık İşler

Meslek Grubu/Cinsiyet	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15,8%	17,6%	66,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	15,6%	17,7%	66,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16,6%	33,2%	50,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	41,4%	31,4%	27,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	10,2%	11,1%	78,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,4%	70,8%	26,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	7,8%	34,5%	57,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	6,3%	40,4%	53,3%
Yöneticiler	7,1%	16,2%	76,8%
Genel Toplam	9,6%	37,2%	53,2%

Kaynak: İPA 2022

Açık işlerde meslek grubuna göre talep edilen cinsiyet bilgileri incelendiğinde; sadece kadın veya sadece erkek cinsiyeti belirtilen açık işlerde özellikle Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu dikkat çekmektedir. Bu meslek grubundaki açık işlerin

yüzde 41,4'ü için sadece kadın; yüzde 31,4'ü için ise sadece erkek tercih edildiği görülmektedir. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 27,1'inde işverenler özellikle bir cinsiyet tercihlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu aynı zamanda açık işlerde cinsiyet tercihlerinde en yüksek oranda kadın olan meslek grubudur. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işlerde cinsiyet seçiminin azaldığı görülmektedir.

İşverenlerin açık işlerinde cinsiyetin fark etmediğini ifade ettiği meslek grupları incelendiğinde özellikle Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek grupları göze çarpmaktadır. Profesyonel Meslek Mensuplarındaki açık işlerin yüzde 78,7'sinde; Yöneticiler meslek grubundaki açık işlerin de yüzde 76,8'inde işverenlerin cinsiyet tercihlerinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 18: Cinsiyete Göre Açık İşler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil
Satış Danışmanı / Uzmanı	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Garson (Servis Elemanı)
Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)
Temizlik Görevlisi	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Ön Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Garson (Servis Elemanı)	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	Konfeksiyon İşçisi
Kadın Kuaförü	Kamyon Şoförü	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Güzellik Hizmetleri Elemanı/Estetisyen	İnşaat İşçisi	Diğer Stok Memurları
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Tornacı (Torna Tezgâhı İşçisi)	Paketleme İşçisi
Muhasebe Meslek Elemanı	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Düz Dikiş Makineci
Hemşire	Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2022

Açık işlerde cinsiyet tercihlerindeki meslekler incelendiğinde kadın işgücü tercihinde bulunulan ilk meslek Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği iken erkek işgücü tercihinde bulunulan ilk meslek ise Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısıdır. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerin ilk sırasında yer alan meslek ise Garson (Servis Elemanı) mesleği olmuştur.

Tablo 19: En Fazla Açık İş Olan ilk 20 Meslek ve Bu Mesleklerde İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	İş Tecrübesi	Takım Çalışması	İletişim ve İfade Yeteneği	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Analitik Düşünebilme	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	Bilgisayar Kullanımı	Yabancı Dil
Garson (Servis Elemanı)	3	5	2	1	4	7	9	6	10	8
Makineci (Dikiş)	1	2	4	5	3	7	6	8	9	-
Satış Danışmanı / Uzmanı	4	6	3	2	10	5	9	1	7	8
Dokuma Konfeksiyon Makineci	5	1	4	6	2	3	8	9	7	-
Konfeksiyon İşçisi	1	2	4	3	6	5	7	8	-	-
Temizlik Görevlisi	3	1	4	5	2	6	7	8	9	10
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	1	5	3	7	2	6	4	8	9	10
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	7	3	2	1	5	9	6	4	8	-
Ön Muhasebeci	2	3	7	5	9	6	4	8	1	10
Şoför-Yük Taşıma	2	3	7	4	1	5	6	9	10	8
Paketleme İşçisi	4	3	2	5	1	6	7	8	9	-
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1	2	5	6	3	4	7	-	-	-
Düz Dikiş Makineci	1	2	3	6	4	5	7	8	9	-
Diğer Stok Memurları	3	4	4	1	2	-	-	-	-	-
Motosikletli Kurye	4	5	8	1	3	2	7	6	9	-
Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	8	6	7	5	4	1	2	3	-	-
Servis Komisi	1	3	5	2	4	7	9	6	-	8
Kamyon Şoförü	1	2	4	5	3	7	6	8	-	-
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	9	8	5	1	-	6	7	2	3	4
İnşaat İşçisi	2	3	4	6	1	5	7	8	-	-
Genel Sıralama	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Kaynak: İPA 2022

Açık işlerde talep edilen beceriler incelenirken her mesleğin kendine özgü farklı beceriler gerektirdiği anlaşılmaktadır. En fazla açık işi olan ilk 20 meslek incelendiğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi 7 meslekte; İletişim ve İfade Yeteneği 5 meslekte, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik 3 meslekte ve İş Tecrübesi 2 meslekte ilk sırada gereken beceri olarak seçilmiştir.

Buna ek olarak genel sıralamada 9. olarak neredeyse son sıralarda yer alan Bilgisayar Kullanımı becerisi, Ön Muhasebeci mesleğinde ilk sırada yer almıştır. Genel sıralamada 8. sırada olan İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü becerisi Satış Danışmanı /Uzmanı mesleğinde ilk sırada yer almıştır. Yine genel sıralamada 6. olarak son sıralarda yer alan Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi, Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri mesleğinde öncelikli talep edilen beceri olarak görülmektedir.

Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Düz Dikiş Makineci, Servis Komisi ve Kamyon Şoförü mesleklerinde ise diğerlerinden farklı olarak ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisinin ilk sırada yer alması, bu meslekler için söz konusu becerinin ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 20: Eğitim Durumuna Göre En Fazla Açık İş Olan Meslekler

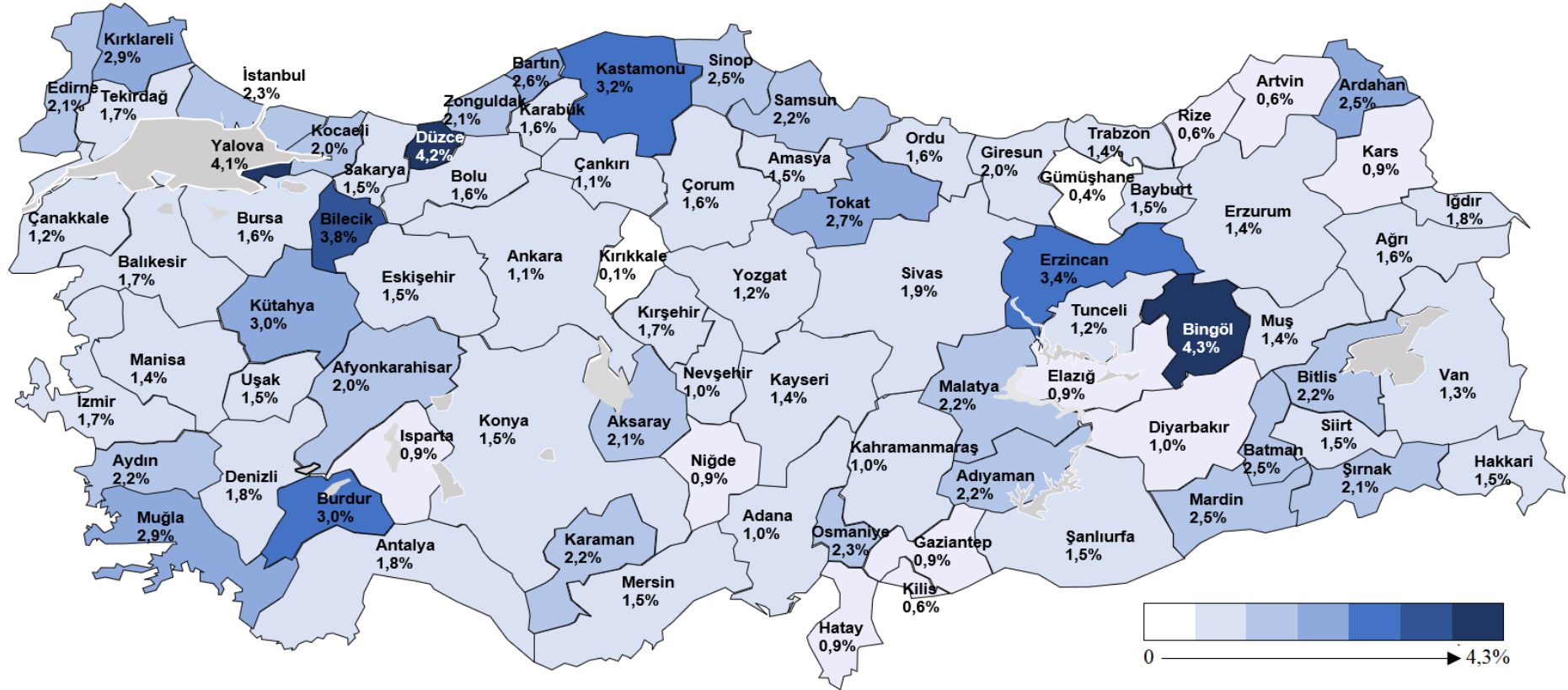
Herhangi Bir Eğitim Seviyesi Aranmıyor	Lise ve Altı	Yükseköğretim
Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)	Makine Mühendisi
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Yazılım Geliştiricisi
Temizlik Görevlisi	Konfeksiyon İşçisi	Bilgisayar Mühendisi
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Ön Muhasebeci	Yazılım Mühendisi
Düz Dikiş Makineci	Makineci (Dikiş)	Ön Muhasebeci
Paketleme İşçisi	Diğer Stok Memurları	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Konfeksiyon İşçisi	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	Ziraat Mühendisi
İnşaat İşçisi	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Elektrik Mühendisi
Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi	Yazılım Destek Uzmanı

Kaynak: İPA 2022

Araştırma kapsamında 2 bin 34 farklı meslekte açık iş bulunduğu görülmüştür. İşverenlerin açık işleri için talep ettikleri eğitim seviyelerine göre ilk 10 meslek bilgisi tabloda verilmiştir. Buna göre talep edilen eğitim seviyesi lise ve altı mezunu olan açık işler arasında ilk 3 meslek sırasıyla; Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Perakende Satış Elemanı (Gıda) meslekleridir. Yükseköğretim mezunları arasında en fazla talep edilen açık işlerde ilk 3 meslek sırasıyla; Makine Mühendisi, Satış Danışmanı/Uzmanı ve Yazılım Geliştiricisi meslekleridir. Açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesi aranmama durumunda en fazla talep edilen üç açık iş sırasıyla; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Dokuma Konfeksiyon Makineci meslekleridir.

20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde açık iş oranı en yüksek olan iller Bingöl, Düzce ve Yalova'dır. Açık iş oranı en düşük illerimiz ise Kırıkkale, Gümüşhane, Kilis ve Rize'dir.

Grafik 19: İllerin Açık İş Oranı (20+)

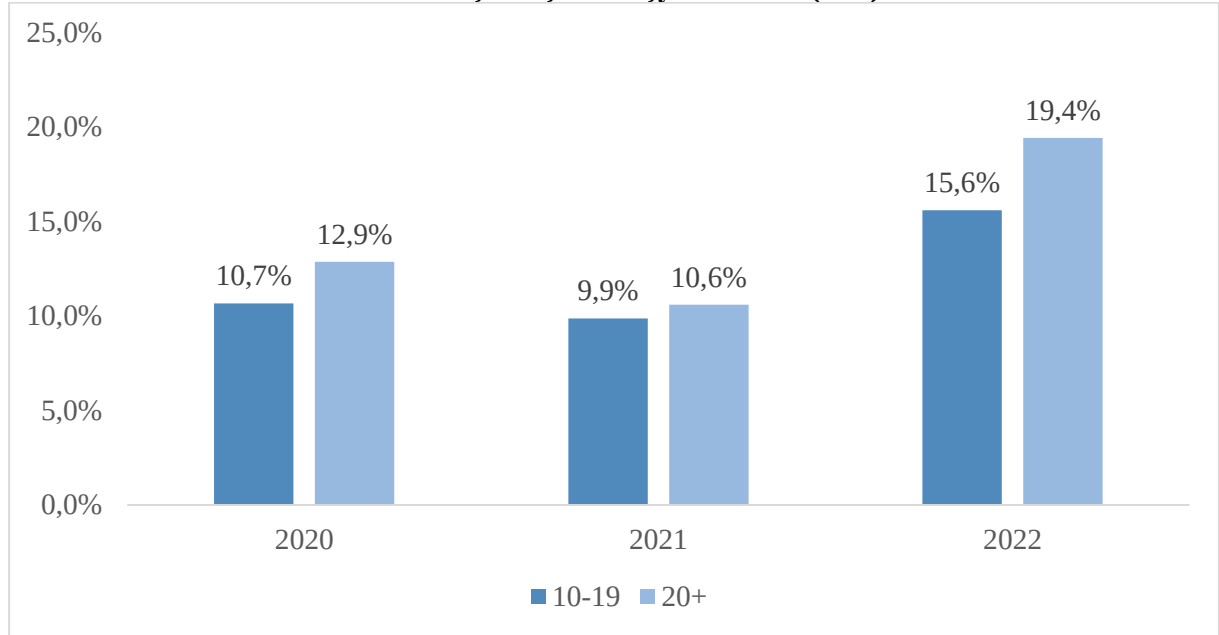


Kaynak: İPA 2022

4. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri (TGÇM) ve bunun nedenleri sorulmuştur. İşverenlerin istihdam ettikleri kişi ve işyerlerindeki açık pozisyon bilgisi kadar; aradığı elemanları bulmada yaşadığı problem ve sıkıntılara ilişkin bilgi de çok önemlidir. Çalışan sayısı ve açık iş sayısı ile işverenlerin mevcut durumları tespit edilirken, temininde güçlük çekilen mesleklerin belirlenmesi ile işverenlerin karşılamakta zorlandığı meslekler ortaya koyulmaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin araştırma döneminde karşılanmış veya karşılanmamış olmasının çalışma açısından bir önemi bulunmamaktadır. Çalışmanın bir amacı da, işgücü piyasasında bulunmasında güçlük çekilen meslekleri ve nedenlerini tespit etmektir. Bu kapsamda raporun bu bölümünde işverenlerin eleman temininde güçlük çektiği meslekler sektör ve meslek grupları düzeyinde incelenecektir.

Grafik 20: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı (10+)



Kaynak: İPA 2022

Araştırma kapsamında işyerlerine yapılan ziyaretler sonucunda; 2-9 çalışanı olan 94 bin 126 işyeri için 189 bin 961 pozisyonda, 10-19 çalışanı olan 18 bin 51 işyeri için 63 bin 707 pozisyonda ve 20+ çalışanı olan 19 bin 286 işyeri için 125 bin 948 pozisyonda eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda toplam 131 bin 463 işyerinde 379 bin 616 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir.

Bununla birlikte, 2-9 çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı yüzde 6,9, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 15,6 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 19,4 olarak gerçekleşmiştir. Araştırma kapsamında yer alan tüm işyerleri göz önünde bulundurulduğunda 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çektiğini bildiren işyeri oranı yüzde 8,3 olarak tespit edilmiştir. Eleman temininde güçlük çeken işyeri oranının yüksek olması işgücü piyasasının arz ve talep tarafları arasında bir uyumsuzluğun işaretidir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektör	TGÇM Sayısı			
	2-9	10-19	20+	2+
İmalat	47.450	25.226	64.407	137.083
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	47.481	12.760	14.341	74.582
İnşaat	32.760	7.016	7.427	47.203
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19.840	6.881	10.189	36.910
Ulaştırma ve depolama	9.475	1.849	7.355	18.679
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7.050	3.361	2.510	12.921
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.923	870	9.867	12.659
Diğer hizmet faaliyetleri	8.628	1.123	1.084	10.835
Bilgi ve iletişim	5.231	1.278	1.947	8.456
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.866	1.130	3.001	5.997
Eğitim	2.811	902	1.458	5.171
Gayrimenkul faaliyetleri	1.948	224	347	2.519
Madencilik ve taş ocakçılığı	748	469	1.114	2.332
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1.455	135	158	1.747
Finans ve sigorta faaliyetleri	994	328	257	1.579
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	197	68	279	544
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	106	87	208	401
Genel Toplam	189.961	63.707	125.948	379.616

Kaynak: İPA 2022

İşyeri ziyaretleri sonucunda toplam 379 bin 616 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2021 yılına göre 10+ çalışanı olan işyerlerinde temininde güçlük çekilen kişi sayısı yüzde 150 oranında artmıştır. 2021 yılına göre 10+ çalışanı olan işyerlerinde 76 bin 18 kişilik bir TGÇM mevcut iken bu sayı 2022 yılında 189 bin 655 olarak gerçekleşmiştir. En fazla sayıda eleman temininde güçlük çeken sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleridir.

Tablo 22: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Meslek Grupları	2-9	10-19	20+	2+
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	63.252	17.334	34.061	114.647
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	32.292	19.253	39.439	90.984
Hizmet ve Satış Elemanları	32.305	11.162	17.375	60.842
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	19.337	4.014	13.428	36.779
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	24.884	3.710	6.551	35.145
Profesyonel Meslek Mensupları	11.796	4.780	9.142	25.718
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.673	2.825	5.376	13.874
Yöneticiler	421	225	266	912
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	404	312	716
Genel Toplam	189.961	63.707	125.948	379.616

Kaynak: İPA 2022

Temininde güçlük çekilen kişiler, en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer almaktadır. Söz konusu meslek grubunda temininde güçlük çekilen kişi sayısı 114 bin 647 kişi olup temininde güçlük çekilen kişi sayısının yüzde 30,2'sine tekabül etmektedir. İşyeri büyüklüğüne göre bakılacak olursa; 20+ çalışanı olan işyerlerinde temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 31,3'ü Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer almaktadır.

Tablo 23: Temininde En Fazla Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	Türkiye Geneli (2+)
Makineci (Dikiş)	5,0%
Garson (Servis Elemanı)	3,8%
Dokuma Konfeksiyon Makineci	2,4%
Satış Danışmanı/Uzmanı	2,3%
İnşaat İşçisi	1,6%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1,6%
Soğuk Demirci	1,6%
Temizlik Görevlisi	1,4%
Konfeksiyon İşçisi	1,1%
Düz Dikiş Makineci	1,0%

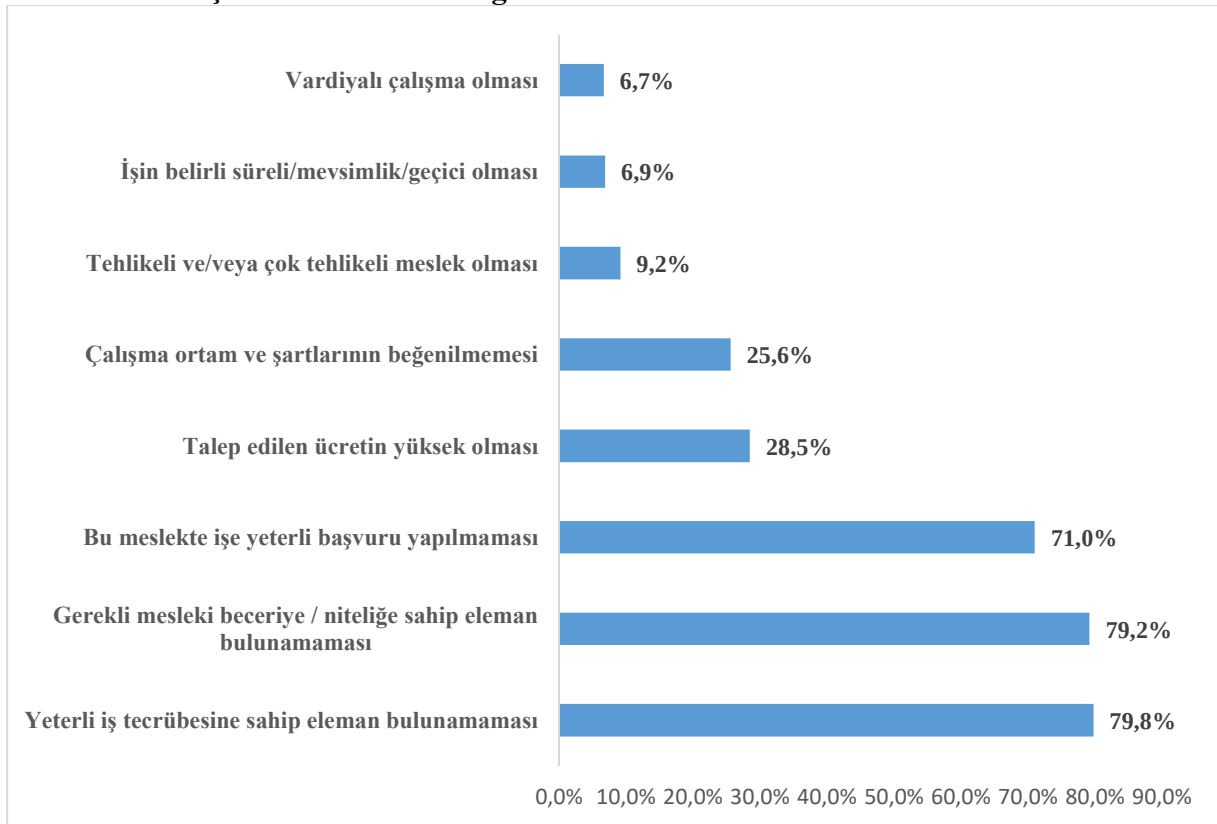
Kaynak: İPA 2022

Araştırma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Dokuma Konfeksiyon Makineci, Satış Danışmanı/Uzmanı,

İnşaat İşçisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Soğuk Demirci, Temizlik Görevlisi, Konfeksiyon İşçisi ve Düz Dikiş Makineci bulunmaktadır.

İşverenlerin talep etmiş olduğu (açık iş) mesleklere baktığımızda ise Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı/Uzmanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Konfeksiyon İşçisi, Temizlik Görevlisi, Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Perakende Satış Elemanı (Gıda), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma gibi meslekler görülmektedir. Açık işlerde talep edilen mesleklerle, temininde güçlük çekilen meslekler kısmi benzerlik göstermektedir.

Grafik 21: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı



Kaynak: İPA 2022

Temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, ikinci sırada ise Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinde en düşük oranlar; Vardiyalı Çalışma Olması ve İşin Belirli Süreli/Mevsimlik/Geçici Olması nedenlerine aittir.

Tablo 24: TGÇM Nedenlerine Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması
Makineci (Dikiş)	Soğuk Demirci	Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)
Garson (Servis Elemanı)	İnşaat İşçisi	Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)
İnşaat İşçisi	Makineci (Dikiş)	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Satış Danışmanı / Uzmanı	Temizlik Görevlisi	Soğuk Demirci	Satış Danışmanı / Uzmanı
Soğuk Demirci	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Soğuk Demirci
Temizlik Görevlisi	Market Elemanı	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Düz Dikiş Makineci	Kamyon Şoförü	Düz Dikiş Makineci	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Market Elemanı
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Savunma ve Güvenlik Meslek Elemanı	Market Elemanı	Kasap
Market Elemanı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Şoför-Yük Taşıma	Ahşap Mobilya İmalat Ustası
Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Düz Dikiş Makineci	Aşçı	Aşçı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	Ahşap Mobilya İmalat Ustası	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı	Yazılım Geliştiricisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Kamyon Şoförü	Şoför-Yük Taşıma	Kasap	Yazılım Geliştiricisi
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Mobilyacı	İnşaat Demiri Bağlama Ustası	Beden İşçisi (Genel)
Yazılım Geliştiricisi	Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Ahşap Mobilya İmalatçısı
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Mobilya Montajcısı	Ahşap Mobilya İmalatçısı	İnşaat İşçisi

Kaynak: İPA 2022

TGÇM nedenlerinden olan Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedeni ile eleman temininde işverenlerin güçlük çektikleri mesleklerde ilk sırada Makineci (Dikiş) yer almaktadır. Çalışma Ortam ve Şartlarının Beğenilmemesi nedeninde ilk sırada Soğuk Demirci, Gerekli Mesleki Beceriye / Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeninde ise Garson (Servis Elemanı) olduğu görülmektedir.

Tablo 25: Açık İşi Olan/Olmayan İşyerlerinde TGÇM Durumu

Sektörler	Açık İş Yok	Açık İş Var
Madencilik ve taş ocakçılığı	45,5%	54,5%
İmalat	29,7%	70,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	46,5%	53,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	45,1%	54,9%
İnşaat	73,9%	26,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	50,9%	49,1%
Ulaştırma ve depolama	49,1%	50,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	30,7%	69,3%
Bilgi ve iletişim	15,4%	84,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	32,6%	67,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	40,5%	59,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	58,1%	41,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	17,7%	82,3%
Eğitim	51,1%	48,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	34,5%	65,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	78,2%	21,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	35,1%	64,9%
Genel Toplam	41,6%	58,4%

Kaynak: İPA 2022

Temininde günlük çekilen kişilerin yüzde 58,4'ü açık işi olan işyerlerinde bulunmaktadır. Sektörler itibariyle genel toplamdaki gibi açık işi olan işyerlerinde nispeten daha fazla temininde günlük çekme durumu yaşanmaktadır. Bununla beraber açık işi olan işyerlerinin, açık işi olmayan işyerlerinden daha az olduğu düşünülecek olursa açık işi olan işyerlerinde oransal olarak daha fazla TGÇM durumu yaşanmaktadır. Ancak beş sektördeki açık işi olmayan işyerlerinde daha fazla TGÇM durumunun olduğu görülmektedir.

5. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Çalışma kapsamında hangi mesleklerde ve hangi sektörlerde istihdamın nasıl değişeceğini tahmin etmek de amaçlanmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir. Mevsimsel etkileri ortadan kaldırmak için işyerlerine bir yıl sonrası için öngörülleri sorulmuştur.

Türkiye genelinde araştırmanın yapıldığı döneme göre 27 Mayıs 2023 tarihinde, istihdamın 2-9 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 7, 10-19 çalışanı olan işyerlerinde yüzde 6,8 ve 20+ çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,7 artacağı tahmin edilmektedir. İşyeri büyüklüğü arttıkça istihdam artış beklentisi düşmektedir. Genel toplamda ise 2+ çalışanı olan işyerlerinde net istihdam değişim oranı yüzde 4,5 olarak tahmin edilmiştir.

10 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde 2018 yılında Türkiye geneli net istihdam artış oranı yüzde 6, 2019 yılında yüzde 4,2, 2020 ve 2021 yıllarında 2,2, 2022 yılında ise yüzde 3,3 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 26: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

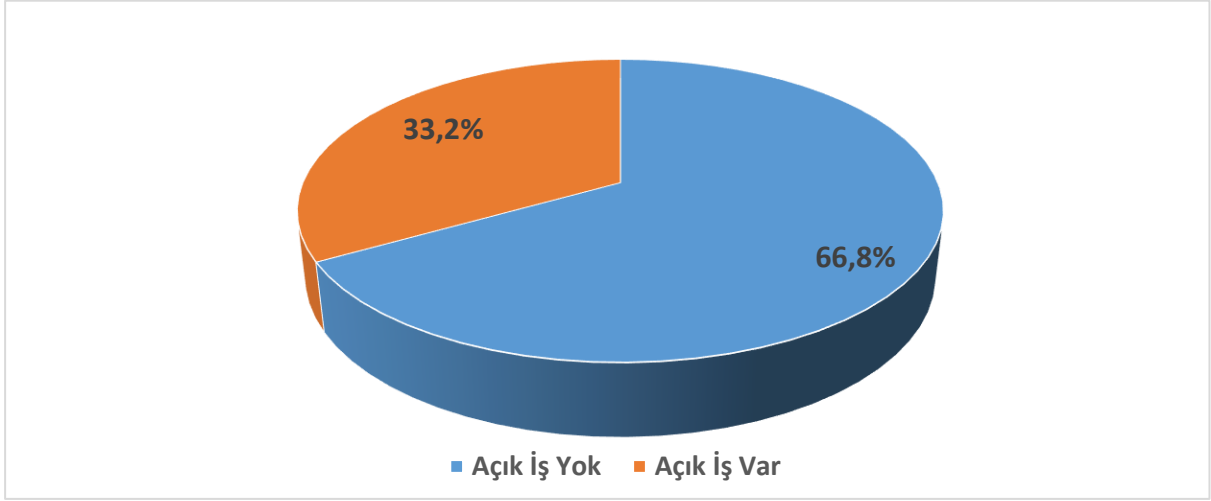
Sektör	Fikrim Yok	Değişmeyecek	Artış	Azalış
Madencilik ve taş ocakçılığı	63,0%	21,4%	14,8%	0,8%
İmalat	60,9%	23,2%	14,6%	1,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	58,9%	32,1%	8,7%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	63,8%	23,9%	11,7%	0,5%
İnşaat	67,0%	21,2%	9,5%	2,2%
Toptan ve perakende ticaret	58,9%	29,8%	9,7%	1,6%
Ulaştırma ve depolama	57,2%	34,6%	6,8%	1,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	61,7%	24,8%	12,2%	1,3%
Bilgi ve iletişim	64,2%	16,1%	19,1%	0,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	57,1%	29,5%	11,3%	2,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	54,6%	30,4%	13,7%	1,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	61,3%	29,7%	7,9%	1,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	60,1%	25,7%	13,6%	0,6%
Eğitim	61,5%	22,9%	14,0%	1,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	56,5%	29,4%	13,8%	0,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	61,0%	26,8%	10,0%	2,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	54,8%	32,8%	12,0%	0,4%
Genel Toplam	60,1%	27,8%	10,7%	1,4%

Kaynak: İPA 2022

Türkiye genelinde önümüzdeki bir yıl içerisinde, işyerlerinin yüzde 10,7'si istihdam artışı, yüzde 1,4'ü ise istihdam azalışı öngörmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu ise istihdamın seyri konusunda küresel salgın koşullarının da devam eden etkisi ile fikir beyan etmekte zorlanmışlardır. Öte yandan işverenlerin yüzde 27,8'i istihdamın değişmeyeceği beyanında bulunmuşlardır. Gayrimenkul faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Diğer hizmet

faaliyetleri sektörlerindeki istihdam artışı bekleyen işyeri oranları diğer sektörlerle göre göreceli olarak daha yüksektir.

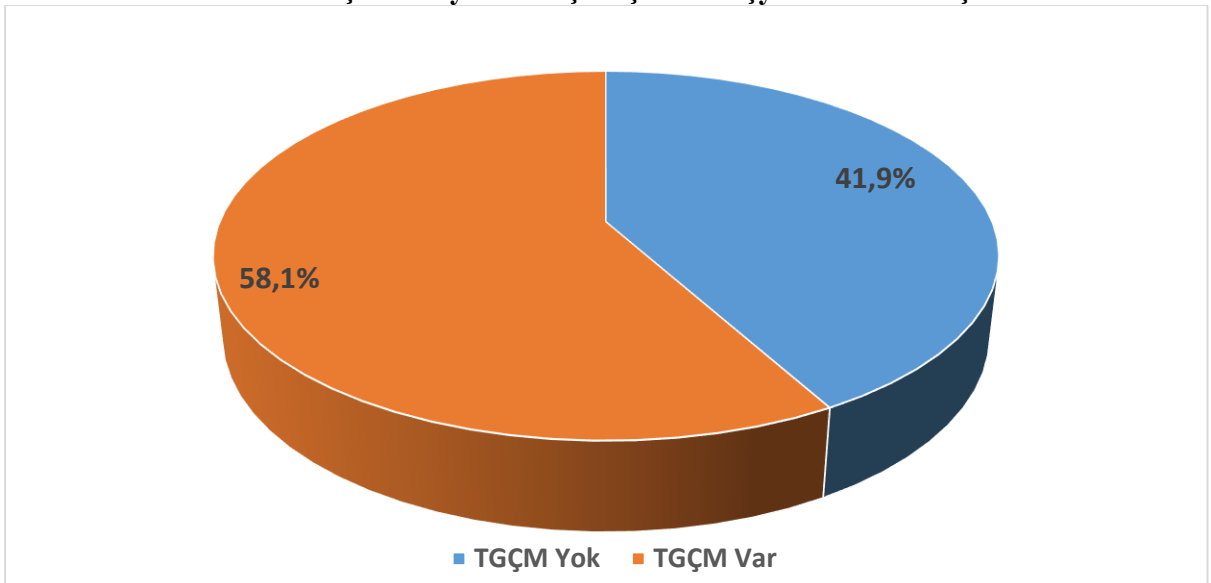
Grafik 22:İstihdam Artış Bekleyen İşyerlerindeki Açık İş Verme Oranı



Kaynak: İPA 2022

Önümüzdeki bir yıl içerisinde istihdam artışı bekleyen işyerlerinin yüzde 33,2'sinde, bir diğer ifadeyle her 3 işverenden 1'inde açık iş bulunmaktadır. Bununla birlikte önümüzdeki bir yıl içerisinde istihdam artışı bekleyen ve açık işi bulunan işyerlerindeki en fazla açık iş olan meslekler de incelenmiştir. Bu meslekler Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş), Dokuma Konfeksiyon Makineci, Satış Danışmanı/Uzmanı, Gazaltı (Mig-Mag) Kaynakçısı, Konfeksiyon İşçisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Diğer Stok Memurları, Paketleme İşçisi ve Düz Dikiş Makinecidir.

Grafik 23: İstihdam Artışı Bekleyen ve Açık İş Olan İşyerlerinde TGÇM Durumu



Kaynak: İPA 2022

Yukarıdaki grafikte önümüzdeki bir yıl içerisinde istihdam artışı bekleyen ve açık işi bulunan işyerlerinin yüzde 58,1'inde işverenlerin eleman temininde güçlük çektikleri görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen meslekler ise Dokuma Konfeksiyon Makineci, Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı/Uzmanı, Garson (Servis Elemanı), Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Mermer İşçisi, Yazılım Geliştiricisi, Düz Dikiş Makineci, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı ve Kamyon Şoförü meslekleridir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ve Oranı (NİDO)

Sektör	Net İstihdam Değişimi	NİDO (%)
Madencilik ve taş ocakçılığı	6.021	4,0%
İmalat	235.696	5,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1.117	0,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2.025	2,7%
İnşaat	69.300	4,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	142.316	4,2%
Ulaştırma ve depolama	39.176	2,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64.560	5,4%
Bilgi ve iletişim	26.679	8,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.647	1,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	12.075	12,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24.481	3,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	42.528	4,0%
Eğitim	8.046	2,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10.904	2,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3.728	4,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	15.790	5,6%
Genel Toplam	708.088	4,5%

Kaynak: İPA 2022

Yukarıdaki tabloda yer alan net istihdam değişim oranı (NİDO), sektörde artış beklenen çalışan sayısının yine o sektördeki toplam çalışan sayısına bölünmesiyle bulunmuştur. Buna göre 27 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla Türkiye geneli için 708 bin 88 kişilik (yüzde 4,5 net istihdam değişim oranı) istihdamda artış beklenmektedir. Bir başka ifade ile 100 kişilik istihdamı olan bir işyerinde yaklaşık 5 kişilik bir artış öngörülmektedir.

Sektörel olarak en çok artış yüzde 12,7 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırasıyla; yüzde 8,6 ile Bilgi ve İletişim, yüzde 5,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 5,4 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri izlemektedir. Kişi sayısı olarak artışlar incelendiğinde; 235 bin 696 kişi ile İmalat sektörü birinci sırada, 142 bin 316 kişi ile Toptan ve Perakende ticaret sektörü ikinci sırada ve 69 bin 300 kişi ile İnşaat sektörü üçüncü

sırada yer almaktadır. İlk iki sektördeki net istihdam artış beklentisi toplam artış beklentisinin %53'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 28: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	Boyacı ve Yüzey Hazırlamacı/Yapı Dekorasyoncusu
Satış Danışmanı / Uzmanı	Et ve Et Ürünleri Satış Elemanı
Makineci (Dikiş)	Diğer Nakliye Kondüktörleri
Konfeksiyon İşçisi	Kırtasiye ve Kitap Satış Elemanı
İnşaat İşçisi	Eczacı Kalfası
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Taşıma Tezgâh İşçisi
Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme)
Ayakkabı İmalatçısı	Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı – Keserci)
Şoför – Yük Taşıma	İşletme Elektrik Bakım Ustası
Diğer Stok Memurları	Dekorasyon Malzemeleri Satış Elemanı

Kaynak: İPA 2022

Türkiye genelinde en fazla istihdam artış beklentisinin Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı, Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, İnşaat İşçisi, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız), Ayakkabı İmalatçısı, Şoför – Yük Taşıma ve Diğer Stok Memurları mesleklerinde olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde en fazla istihdam azalış beklentisinin ise Boyacı ve Yüzey Hazırlamacı/Yapı Dekorasyoncusu, Et ve Et Ürünleri Satış Elemanı, Diğer Nakliye Kondüktörleri, Kırtasiye ve Kitap Satış Elemanı, Eczacı Kalfası, Taşıma Tezgâh İşçisi, Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme), Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı – Keserci), İşletme Elektrik Bakım Ustası ve Dekorasyon Malzemeleri Satış Elemanı mesleklerinde olduğu görülmektedir.

The map displays the percentage of the population aged 65 and over for each province in Turkey. The data is as follows:

Province	Percentage
Artvin	-9,3%
Ardahan	21,5%
Kars	5,7%
Iğdır	9,4%
Ağrı	14,0%
Van	8,2%
Bitlis	15,3%
Batman	10,3%
Siirt	6,1%
Şırnak	4,6%
Hakkari	-3,4%
Mardin	5,2%
Şanlıurfa	7,1%
Gaziantep	1,1%
Kilis	7,4%
Osmaniye	3,8%
Adana	1,9%
Mersin	1,6%
Karaman	2,0%
Antalya	2,2%
Burdur	8,9%
Isparta	3,6%
Afyonkarahisar	5,4%
Uşak	0,9%
Manisa	1,8%
İzmir	2,8%
Aydın	3,8%
Muğla	3,1%
Denizli	2,5%
Bursa	2,1%
Kütahya	3,4%
Eskişehir	2,3%
Bilecik	5,9%
Sakarya	2,5%
Kocaeli	2,2%
Yalova	8,0%
İstanbul	2,1%
Tekirdağ	2,6%
Edirne	1,6%
Kırklareli	4,7%
Bartın	7,2%
Zonguldak	4,9%
Karabük	3,1%
Kastamonu	11,3%
Sinop	2,4%
Samsun	5,2%
Amasya	7,3%
Tokat	11,5%
Çorum	2,7%
Çankırı	5,2%
Bolu	4,8%
Düzce	5,2%
Ordu	3,1%
Giresun	6,1%
Trabzon	2,8%
Gümüşhane	1,6%
Bayburt	3,9%
Rize	0,5%
Erzurum	1,3%
Erzincan	3,8%
Tunceli	2,7%
Bingöl	7,0%
Muş	8,7%

67

Bu yıl işverenlere ilk defa -cevaplanması isteğe bağlı olmak kaydıyla- önümüzdeki 1 yılda artış ya da azalış beklentilerinin gerekçesi de sorulmuştur. Yanıtlar açık uçlu olduğundan veriler toplulaştırılarak anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır.

Önümüzdeki 1 yılda istihdam artışı bekleyen işyerlerinde, artış beklentisinin sebebi yatırım artışı ve ihtiyacın ortaya çıkması olarak gösterilmiştir. Bu ikiliyi üretim artışı ve büyüme beklentisi takip etmektedir. Bu seçenekleri sırasıyla sektörel nedenler, kapasite artışı, talep büyümesi, mevcut projeler, istihdam artışı, şube sayısında artış, sezona dayalı nedenler, inşaat sektöründeki gelişmeler, satış artışı ve makine sayısındaki artış gibi nedenler izlemiştir. Sorunun işverenlere açık uçlu şekilde yöneltilmiş olması yukarıda da görüldüğü gibi cevaplarda birbiriyle iç içe geçmiş ifadelerin yer almasını kaçınılmaz kılmıştır.

Önümüzdeki 1 yılda istihdam azalışı bekleyen işyerlerinde ise ekonomik nedenler en çok tercih edilen gerekçe olmuştur. Bu gerekçeyi işin bitimi ya da azalışı gerekçesi takip etmekte, sonrasında ise sırasıyla maliyet artışı, sektörel daralma, piyasa şartları, inşaat işlerinde gerileme, personelin emeklilik durumları ve fiyatlardaki artış gibi nedenler gelmektedir. Soruların açık uçlu olmasının cevapları benzer duruma getirmesi azalış beklentisinde de görülmektedir.

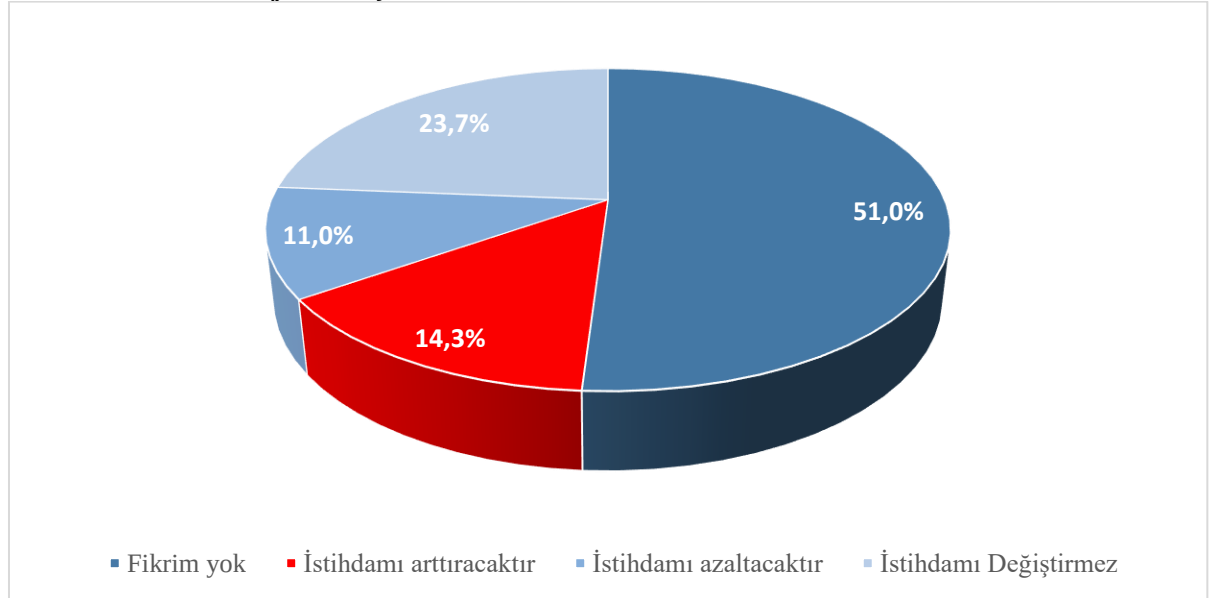
6. İŞGÜCÜ PİYASASINA GÜNCEL BAKIŞ

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye işgücü piyasasına yönelik bazı güncel durumlara yer verilmektedir. Bu bölüm esnek bir yapı arz etmekte olup her yıl işgücü piyasasının genel durumuna göre sorular değişebilmektedir. Örneğin geçen seneki soru formunun bu bölümünde yer alan Covid-19 ve Normalleşme temalı sorular, bu yıl itibarıyla önemini yitirdiğinden çalışmanın kapsamından çıkarılmıştır.

Bu bölümde öncelikli olarak geçtiğimiz yıl olduğu gibi işgücü piyasasında yaşanan değişim ve gelişmelerin istihdama etkisi ile birlikte gelecek 10 yılda teknolojik değişim ve dönüşümün ortaya çıkarabileceği meslekler incelenmektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında son 5 yıldır geleceğin işleri hakkında bilgi derlenmektedir.

Değişen ve dönüşen işgücü piyasasının gelecekte hangi işlere ihtiyaç duyacağını tespit etmek, sektörlerin teknolojik gelişmelerden ne kadar etkileneceğini belirlemek üzere, işverenlere sorular yönlendirilmiştir. Bunlardan ilki Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansımaları nasıl olacaktır? şeklindedir. Soruya ilişkin işverenlerden istihdamı artıracak, azaltacak, değiştirmeyecek ya da fikrim yok şeklinde cevap vermesi istenmiştir.

Grafik 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Yansıması



Kaynak: İPA 2022

Araştırmaya katılan tüm işyerlerinin yarısından fazlası 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan değişim ya da dönüşümlerin sektörlerindeki istihdamı değiştirip

değiştirmeyeceği hakkında fikir sahibi olmadıklarını beyan etmişlerdir. Araştırmaya katılan işverenlerin yüzde 23,7'si işgücü piyasasında yaşanan değişim ya da dönüşümlerin sektörlerindeki istihdamı değiştirmeyeceğini beyan etmiştir. İşverenlerin yüzde 14,3'ü istihdamı artıracağını düşünürken, yüzde 11'i ise istihdamı azaltacağını belirtmiştir.

Geleceğe dair öngörülerin işyeri büyüklüğüne göre de farklılaştığı anlaşılmaktadır. 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde geleceğe dair fikri olmayan işveren oranının 2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerine göre 7 puan azalarak yüzde 45'e düştüğü görülmektedir. Benzer şekilde istihdamın artacağını belirten işverenlerin oranının da yaklaşık 10 puan daha fazla olduğu hesaplanmıştır. Buna göre 20 ve daha fazla çalışanı olan işverenlerin yaklaşık dörtte biri istihdamın artacağı öngörüsünde bulunmuşlardır.

Tablo 29: Sektörlere Göre Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Yansıması

Sektörler	Fikrim yok	İstihdamı arttıracaktır	İstihdamı azaltacaktır	İstihdamı Değiştirmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	47,3%	19,8%	7,8%	25,1%
İmalat	48,2%	16,8%	11,9%	23,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	45,9%	20,9%	6,9%	26,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	54,6%	16,9%	7,0%	21,5%
İnşaat	55,8%	13,7%	11,4%	19,1%
Toptan ve perakende ticaret	51,8%	13,5%	10,7%	24,1%
Ulaştırma ve depolama	56,5%	9,0%	7,5%	27,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	49,1%	13,1%	11,2%	26,6%
Bilgi ve iletişim	49,0%	28,3%	8,8%	13,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	45,6%	14,8%	16,6%	23,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	52,6%	17,7%	9,5%	20,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	45,7%	16,7%	18,7%	18,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	50,3%	17,7%	10,4%	21,6%
Eğitim	43,3%	19,7%	13,0%	24,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	45,5%	22,6%	6,8%	25,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	47,1%	13,1%	9,6%	30,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	49,3%	13,4%	7,8%	29,5%
Genel Toplam	51,0%	14,3%	11,0%	23,7%

Kaynak: İPA 2022

Sektörel olarak incelediğimizde tüm sektörlerde işverenler ilk sırada fikrim yok seçeneğini tercih etmişlerdir. İstihdamın artacağı yönündeki en yüksek beklenti geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Bilgi ve İletişim sektöründedir. Söz konusu sektörde araştırma kapsamında yer alan işverenlerin yüzde 28,3'ü teknolojik gelişmelerin sektörlerindeki istihdamı artıracağını belirtmişlerdir. Buna karşın Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe yer alan

işverenlerin yüzde 18,7'si istihdamın gelecek on yıl içerisinde azalacağını belirtmişlerdir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründeki işverenlerin yüzde 30,2'si ise söz konusu gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceği öngörüsünde bulunmuşlardır.

Geleceğin Meslekleri

İşgücü Piyasası Araştırmaları kapsamında son 5 yıldır işverenlere geleceğin meslekleri kapsamında sorular yöneltilmektedir. Bu çerçevede işverenlere faaliyet gösterdikleri ekonomik sınıflandırmaya göre sektörlerinde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündükleri mesleklerin neler olduğu sorulmuştur.

2 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde işverenlere Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir? sorusu yöneltilmiş ve çıkan sonuçlar analiz edilmiştir. Bu kapsamda derlenen veriler metin analizi teknikleri ile analiz edilmiş, sektörel ve işyeri büyüklüklerine ilişkin metin haritaları elde edilmiştir. Söz konusu haritalarda yer alan meslekler işverenlerin en fazla belirttiği mesleklerdir. Haritada yer alan büyük puntolu meslekler işverenlerin en çok dile getirdikleri meslekler iken nispeten daha küçük puntolu mesleklerse daha az dile getirilenler olmuştur.

Bu kapsamda 2022 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre gelecek 10 yılda; Yazılım Mühendisi, E-Ticaret Uzmanı, Bilişim Personeli, Elektrikli Otomobil Ustası, Elektrikli Araç Tamir Bakım, 3D İnşaat Yapım Yazılım Mühendisi mesleklerinin öne çıkacağı anlaşılmaktadır.

Grafik 26: Geleceğin Meslekleri



Tablo 30:Geleceğin Meslekleri

Yazılım Mühendisi	Satış Danışmanı	E-Ticaret Meslek Elemanı	Tasarım	Teknik Personel
E-Ticaret Uzmanı	Otomotiv Elektromekanik Teknisyeni	Cnc Operatörü	Bilgi Teknolojileri	Müşteri Temsilcisi
Bilişim Personeli	Bilgisayar Mühendisi	Hemşire	Çevre Mühendisi	İş Makineleri Operatörü
Elektrikli Otomobil Ustası	Telekomünikasyon Mühendisi	Sosyal Medya Uzmanı	Doktor	Mobilya İmalat Ustası
Elektrikli Araç Tamir Bakım	Drone Operatörü	Ziraat Mühendisi	Yazılım Geliştirici	Barista
3D İnşaat Yapım Yazılım Mühendisi	Gıda Mühendisi	Yazılım Uzmanı	Ergoterapist	Enerji Mühendisliği
SAP Uzmanı	Mimar	Endüstri Mühendisi	İnşaat Ustası	Makineci(Dikiş)
3D Çizim Uzmanı	Kaynakçı	Elektrik Teknisyeni	Elektrik Teknisyeni	Dokumacı
Büyük Veri Analisti	Elektrik Elektronik Mühendisi	Psikolog	Pasta Ustası	Mobilya Ustası
Bilgi Güvenliği Uzmanı	Yapay Zeka Uzmanı	İç Mimar	Kepçe Operatörü	Güvenlik Görevlisi
Pazarlamacı	Kurye	Fizyoterapist	İş Güvenliği Uzmanı	Sıvacı
Siber Güvenlik Personelleri	Gazaltı Kaynakçısı	Robotik Kodlama Uzmanı	Vinç Operatörü	Marangoz
Otomotiv Elektronik ve Yazılım Uzmanları	İnsansız Taşma Sistem Tasarımcıları	Makine Mühendisi	Grafiker	Motosikletli Kurye
İnşaat Mühendisi	Dil ve Konuşma Terapisti	Özel Eğitim Öğretmeni	Avukat	Harita Mühendisi
Gastronom	Elektrik Mühendisi	Tekstil Mühendisi	Arge Elemanı	Tornacı
Makineci	Maden Mühendisi	Arge Mühendisi	Teknik Ressam	Gıda Teknikeri
Güneş Enerjisi Paneli Montaj Elemanı	Veri Analisti	Dijital Pazarlama	Kalıpçı	Genetik Mühendisliği
Otomotiv Elektrikçisi	Lojistik Tasarımcısı	Mekatronik Mühendisi	Kimyager	
Bilişim Teknolojileri Uzmanı	İnsan Kaynakları Uzmanı	Modelist	Mermer İşçisi	

Kaynak: İPA 2022

KAYNAKÇA

SGK, 2022 Haziran Aylık Bülten Tablosu.

Türkiye İstatistik Kurumu Veri Tabanı.

Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı İşgücü Anketi Mikro Veri Seti, 2019.

Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı İşgücü Anketi Mikro Veri Seti, 2021.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2007.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2008.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2009.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2010.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2011.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2012.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2013.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2014.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2015.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2016.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2017.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2018.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2019.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2020.

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2021.

EKLER

EK 1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2022 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1. Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 8.030TL (sekizbinotuzlira) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapıyor mu?		
e) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor mu?		
f) Engelli istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

2) Yatırımla İlgili Bilgiler

Yatırımın Türünü Belirtiniz.

- İlave Yatırım** () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralınması
Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ()

3) İşyerinizde toplam kaç çalışanınız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

4) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve beceriler var mıdır?

Evet () (5.soruya geçiniz.)

Hayır () (6. soruya geçiniz.)

5) Çalışanlarınızda eksikliğini duyduğunuz bilgi ve becerileri belirtiniz.

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak **SIRALAYINIZ**. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır)

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (27 MAYIS 2023 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz	Net sayısal artış	Sizce bu meslekte artışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)	
8) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (27 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	Sizce bu meslekte azalışın gerekçesi nedir? (İsteğe bağlı)	

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

9) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet () 9.1. Soruya geçiniz.

Hayır () 10.Soruya geçiniz.

9.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

- 10) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. () İstihdamı azaltacaktır. () İstihdamı Değiştirmez. () Fikrim yok. ()

- 11) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

- 12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () 13. Soruya geçiniz. Hayır () 14. Soruya geçiniz.

- 13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini	()
İşbaşı Eğitim Programları	()
Nakdi Ücret Desteği	()
Mesleki Eğitim Kursu	()
Kısa Çalışma Ödeneği	()
Danışmanlık ve Yönlendirme	()
Teşvikler	()

- 14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ()
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()
İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil. ()
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ()
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ()
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ()
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ()
Diğer (Belirtiniz).....

15) İşyerinizde uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam ediyor musunuz?

Evet () 16. Soruya geçiniz.

Hayır () 17. Soruya geçiniz.

16) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam etme sebebiniz nedir?

- a) Yabancı dil bilgisine sahip olması
- b) İşletmenin hedef kitlesiyle aynı uyruktan olması
- c) Teşvikler
- d) Yeterli mesleki bilgiye sahip olması
- e) İşgücü maliyetinin daha düşük olması
- f) Yeterli başvuru olmaması
- g) Diğer....(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

17) Uluslararası/geçici koruma altındaki yabancı işçi istihdam **etmeme** sebebiniz nedir?

- a) Yabancı işçi çalıştırma prosedürleri hakkında yeterli bilgi sahibi olmama
- b) Çalışma izni harcının yüksek olması
- c) Kültürel uyumsuzluk
- d) Yeterli Türkçe bilgisine sahip olmama
- e) Yeterli mesleki bilgiye sahip olmama
- f) Yeterli başvuru olmaması
- g) Diğer.....(kısaca açıklayınız) **(Son soru)**

2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.